

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko stopamo v drugo polletje X. letnika svojega lista. Komur je potekla četrtletna ali polletna naročnina, naj se podviza poslati novo, da bo redno dobival list. Vsak ima označeno na ovitku, kdaj je zapadla naročnina.

Ob tej priliki prosimo in pozivljamo svoje prijatelje, da delujejo za vsestransko razširjanje našega lista ter mu izkušajo pridobiti čim več novih naročnikov. Če je kdaj potreben napreden in odkrit list, je gotovo v današnjem času. Zategadelj bi ne smel „GORENJEC“ manjkati v nobeni gorenjski hiši. Somišljeniki! Na delo — podpirajte in razširjajte „Gorenjca“!

Uredništvo in upravnništvo.

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Članek izven uredništva.

Ako razmotrivamo nesrečno domačo vojsko, ki se po 20. septembru v vedno ostudnejših osebnostih bje med strankama tam dol v naši beli Ljubljani, se nam vsiljuje znani narodni pregovor: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Poveljniki obeh taborev so si menda letos vzeli malone

vse nedelje kar v zakup. Zakaj? Da na svojih shodih vlačijo na dan stare grehe, ki so jih zagrešili to- in onstran na račun slovenskega naroda. Ali v novejšem času jim je tudi ta zabava še vse premalo. Zagazili so v blato naravnost skandaloznih osebnih napadov. Čim več blata more drug drugemu nametati v obraz, tembolj srečnega in junaskega se počuti. Ampak prave resnice ne izveš tudi na tem blatnem polju, katerega se pošten politik ogiblje. Ali je tako početje vredno onih mož, ki stoje na čelu slovenskega naroda, bodisi že pod to ali eno politično zastavo?

Gorenjci, kajne, porečete: No, če se v Ljubljani v tako resnih časih uganjajo tako malo priporočljive stvari, kaj to brga nas, ki imamo pred svojim lastnim ognjiščem, na narodno-gospodarskem polju dovolj resnejšega dela, kakor se brigati za ljubljanske shode. Odgovor bodi kratek! Žalibog, da ste dolžni ne le Gorenjci, temveč vsi Slovenci, tudi zunaj naših mej se brigati, kaj počenjajo naši politiki v slovenskem središču, v beli Ljubljani. Kakor je v človeku osredotočje, iz katerega se dovaja življenska sila do najmanjših atomov telesa, tako ima vsak kulturni narod v glavnem mestu središče svojega narodnega in kulturnega življenja. Tak centrum je za Slovence bela Ljubljana. Iz nje se je svoj čas dovajala svežost življenja, odmeval je klic narodnega probujenja in širila se je luč prosvete širom slovenske domovine.

A danes je vse drugače. Danes je to srce bolno nesloge, zastrupljeno po osebnih bojih, in naravno je, da se ta bolezen in strup širita tudi na vse posamezne ude celote slovenskega naroda. Danes že lahko trdimo, da je ta bolezen epidemično že okužila posamezne kraje, za to ni treba, da si pesimist. Pogledajte dol na Krko, ko je cela tolpa klerikalnih »Orlov« sirovo napadla — kakor

sami priznavajo — le pet pijanih nasprotnikov. Ali je to krščanska vzgoja, kulturno delo telovadnega društva, ki si prisvaja slovenske trobojnice pod zastavo »matere božje«? In ozrite se tja dol na južno mejo naše dežele, v doslej zapuščeno Belokrajino! Ali naj bi bil to namen dr. Lampe-tovega izobraževalnega potovanja po Belokrajini, ali naj bi bil to cilj osnovanj klerikalnih telovadnih društev, napadati v svoji živinski pijanosti orožniško kasarno, hujskati ljudi proti vsemu, kar je naprednega? Oj kod drugod je prišlo to zlo, nego iz Ljubljane! In nikar ne mislite, da bo to ostalo le pri teh dveh slučajih! To je po naših mislih le skromen začetek predigre k oni veliki krvavi drami, ki se doigrava od kraja do kraja na odru družabnega življenja posameznikov, toda polagoma v pogibelj širše mase našega naroda. Bog daj, da bi to pot bili slabi proroki! Da pa ravno v odločilnih trenutkih navadno nismo bili slabi proroki, dokazuje, da smo, ko je ves svet pel slavospve ob odprtem grobu narodnih žrtev porojeni »narodni zvezi«, bili tisti, ki smo jasno priznali, da je ta povod že v kalu mrtva stvar. Zveza, ki se je porodila brez naroda, ne more biti »narodna«, oče otroka je bilo le trenutno razpoloženje naših ljubljanskih prvakov, toda narod slovenski ni bil soudeležen ne pri nesrečnem spočetju, ne pri rojstvu »Narodne zveze«, temveč narod slovenski mora biti tedaj navzoč in gledati na svoje oči, kako »stariši« sami trpinčijo in ubijajo svojega lastnega »otroka«. Ni nam toliko za tega reveža, naj se že imenuje tako ali tako, saj je to dete že davno mrtvorojeno trupelce, ampak boli nas v dno svoje duše, ko vidimo, da se pri teh shodih, kjer se razpravljajo same osebnosti in pere samo umazano ljubljansko perilo, zanemarijajo glavni narodni in kulturni interesi naše dežele in našega naroda; boli nas, ker

PODLISTEK.

Izlet na Stol.

(2236 metrov.)

Prav lepa in prijetna družbica se nas je zbrala tisti večer pred svetim Petrom na Kuntovem vrtu na Selu. Izletniki iz Kranja, ki smo hoteli drugo jutro pohiteti na Stol. Pa kako slovesno so nas sprejeli. Na Malem Stolu je gorel kres nam na čast; med večerjo pa so nam igrali domači tamburaši.

Prišli smo h Kuntu, vsi s tem dobrim namenom, da povečerjamo in se čimpreje odpravimo spat, da bi nam drugo jutro šla tem bolje od rok hoja na goro. Žalibože je večerja precej dolgo trajala. Šele okrog polnoči so se zadnji člani naše družbe zarili v postelje.

Ob dveh smo vstali, malo pozajtrkovali in ob treh točno odkorakali s Sela proti Mostam.

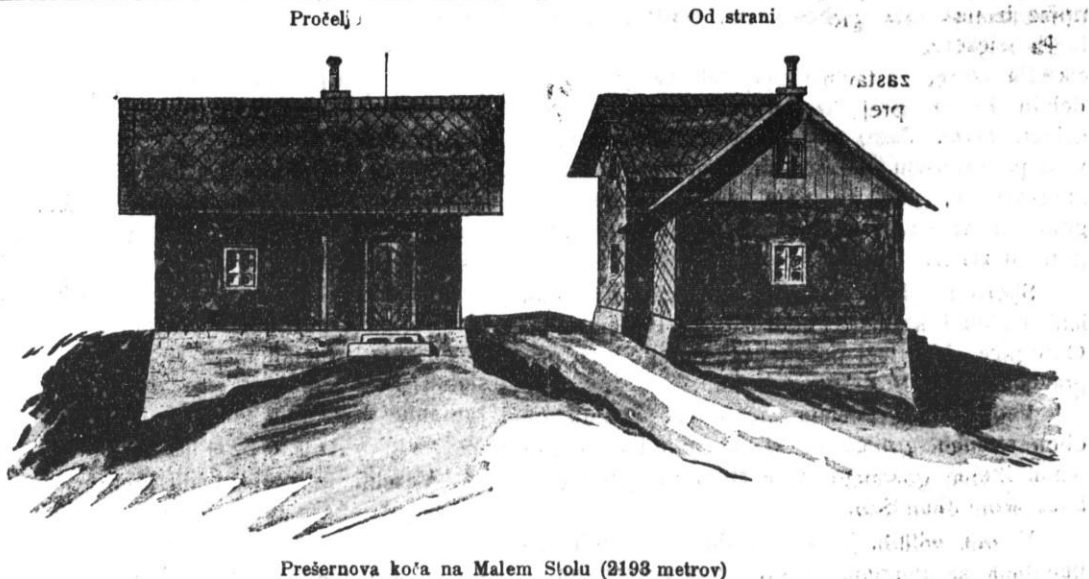
Tu krenemo v prijazno dolino Završnico, po kateri šumi in včasih tudi bobni potok enakega imena. Skoro dospemo do Gozdca, kjer je najbolj strm in najtežavnejši del pota na Stol, ako hodiš po tamkajšnjem kolovozu; bolj položna je pot na levo po stranski pešpoti.

Do Kneže hodimo nekako skupno, kompaktno. Tu pa se družba razdeli v tri oddelke: spredaj hiti nagla mladina, sredi koraka stranka zmernih turistov, zadaj pa se pomikamo prijatelja Joža in Tine ter jaz, to smo tisti možje, ki v hribih ljubimo skrajno komoditeto.

Pot nas vodi nekaj časa po gozdu, a kmalu dospemo na takoiimenovane rovtve (gorske travnike). Po vrsti prekorakamo Mazovčev, Matevžkov, Matijčkov, Kramarjev in naposled Belejev rovi. Na Zabreznški planini se zopet združi vsa družba. Pokrepčamo se nekoliko, pogasimo žejo

Veselica v korist Prešernovi koči

se vrši v nedeljo, dne 4. julija 1909 v tukajšnji »Zvezdi« ob 3. uri popoldne.

Prešernova koča na Malem Stolu (2193 metrov)

Velik naroden praznik v Radovljici!

Razvitje društvenega prapora „Sokola“

dne 10. in 11. julija 1909.

Koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane. — Zajtrkovalni koncert. — Razvitje prapora. — Javna telovadba. — Ljudska veselica.

vidimo, da vsi ti shodi, namesto da bi rodili res narodno zvezo političnega združenja v svrhu doseženja skupnih interesov in ciljev, so nalašč naperjeni v to, da uničijo zadnjo trohico slovenskega zbliževanja, da tvorijo čimdalje širši globokejši prepad nad našima slovenskima strankama; boli nas, ker vidimo, kako se v škandaloznih osebnih napadih trošijo in razdvajajo naše moči le na veselje našim narodnim sovražnikom, le v prid naši sovražni vladi; boli nas, ker čutimo na svoji lastni koži, da se ravno z odkritjem lastnih slabosti jači moč naših zatiralcev, da jim dajemo s takimi razkritji sami bič v roke, brez katerega nas doslej še niso mogli pognati z naše zemlje, kar jim bo pa odslej lažje, ako se jim slovenski narod zunaj Ljubljane ne bo še pravočasno uprl.

Naša dolžnost je torej, da obsojamo take ljubljanske shode, kakršni so v zadnjem času na dnevnem redu. Ako so jih pričeli klerikalci kot sedanji gospodarji v deželi, tedaj je njihova sveta dolžnost, da takoj prenehajo s takim zastrupljanjem duše in življenja slovenskega naroda. In če so v resnici zastopniki slovenskega naroda ne pa slovensko-ljudski sleparji, imajo sedaj priliko, da se pokažejo v pravi luči. Toda tudi voditeljem naše stranke toplo priporočamo, naj ne slede klerikalcem na njihovi poti, odpro naj rajše oči in izprevidijo, da jih klerikalci nalašč izvabljajo na polzka pota, da jih v odločilnem trenutku strmoglavi v brezno politične smrti. Gospodje, za hrbtom se Vam smejeta ne eden, temveč celo dva: Nemci in klerikalci. Vlada pa si poleg zadovoljno name roki.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

z bistro okusno vodo bližnjega studenca in zadovoljno gledamo po gorah in po dolini. Kako prijazno nas tam globoko dol pozdravlja lepo blejsko jezero.

Pa zopet zastavimo pot, takisto v treh od delkih kakor prej. Izza gora prisvetijo prvi solnčni žarki. Jutro nastaja. Ptici veselo prepevajo po grmovju, od vseh strani odmevajo zvonci krav-vodnic, prsi se nam širijo v izbornem gorskem zraku, ki ga polni vonjava zlahtnih gorskih zelišč.

Skoro stopimo na novo pot, katero je dala lani nadelati kranjska podružnica. Pridemo do Okroglice, kjer leži posekanega mnogo lesa, pripravljenega za Prešernovo koč.

Vedno nižje postaja drevje, že imamo ob obeh straneh grmičevje, ki pa tudi kmalu prejenja. Zunaj gozdnega sveta smo. Pred nami se boči strmi Mali Stol.

V treh velikih, jako prikladno izpeljanih serpentinah se dvigamo kvišku. Prva serpentina se začne na Zvožah, druga se konča na Stanu, tretja nas pa pripelje na prijazno tratico predovčarske koč, ki služi sedaj tudi za prenočišče delavcem pri Prešernovi koči.

V malih, položnih ovinkih se popnemo do prostora, kjer grade koč. En del družbe gre na Veliki Stol, večina pa ostane na Malem Stolu pri stavbišču. Tam najdemo nekaj delavcev, zidarskega mojstra Legata in vola, ki je pravkar privlekel gor dolg tram.

Gospodarski del.

Posojilnica v Radovljici je izdala letno poročilo za l. 1908, iz katerega povzamemo: V poslovni dobi 1908 je zavod s svojo podružnico napredoval ter dosegel naslednje vspehe: D-marni promet: Prejemki v Radovljici K 1.927.520-87, izdatki v Radovljici K 1.908.891-32, skupaj K 3.836.512-20, prejemki na Jesenicah K 487.007-55, izdatki na Jesenicah K 482.972-94, sk. K 969.980-49; skupni promet matice in podružnice K 4.806.492-69. Deleži: Koncem leta 1907 je štela zadruga 51

Stol od blejske strani

glavnih in 1001 opravičnih zadrugnikov z vplačanimi deleži K 22.601—. V upravnem letu 1908 pristopil je en glavni zadrugnik z enim glavnim deležem po K 200 — in 139 zadrugnikov z opravičnimi deleži po K 1 —, skupaj K 22.940—. V letu 1908 je izstopilo 8 opravičnih zadrugnikov ter šteje koncem leta 1908 zadruga 52 glavnih deležnikov in 1132 opravičnih zadrugnikov K 22.932—. Hranilne vloge: Koncem leta 1907 so iznašale hranilne vloge K 2.348.031-53; v centralo se je vložilo tekom leta 1908 K 620.522-65 v podružnico se je vložilo tekom leta 1908 K 150.498-74, skupaj K 771.021-39, skupne hranilne vloge matice in podružnice K 3.119.052-92. Dvignjeno v centrali K 597.751-48, dvignjeno v podružnici K 136.741-41, skupaj K 734.492-89; kapitalizovane obresti za leto 1908

iznašajo K 96.614-74, stanje hranilnih vlog v matici in podružnici koncem leta 1908 K 2.481.174-77, odšteti stanje leta 1907 K 2.348.031-53, pomnožile so se torej za K 133.143-24. Posojila: V centrali se je izplačalo novih posojil K 471.911-02, v podružnici se je izplačalo novih posojil K 104.267 —, skupaj K 576.178-02; vrnilo v centrali K 313.714-26, vrnilo v podružnici K 12.195-49, sk. K 321.909-75 tedaj se je več izposodilo K 250.268-27. Koncem leta 1907 je znašalo stanje posojil K 2.065.102-59 ter znaša stanje posojil koncem leta 1908 K 2.315.371-86. Denarni zavodi: Pri denarnih zavodih

je bilo koncem leta 1907 naloženega od centrale K 165.146-69 in od podružnice K 71.591-76 skupaj K 236.738-45, tekom l. 1908 se je naložilo od centrale K 592.794-46, tekom leta 1908 se je naložilo od podružnice K 238.379-17, skupaj K 831.173-63; dvignilo pa od centrale K 668.433-74 in od podružnice K 303.840-76, skupaj K 992.274-50, ostalo je torej še naloženo K 75.637-58, k temu se prištejejo še narasle obresti za 1908 K 7.219-04 ter znaša stanje koncem leta 1908 K 82.856-62. Hisa: Stanje hiše s stavbinskim prostorom leta 1907, je bilo kron 95.330-11, v letu 1908 se je investiralo K 2.872-37, skupaj kron 98.202-48, na vrednosti poslopja se je odpisalo 1% K 982-02, ter je izkazana vrednost koncem l. 1908 K 97.220-46. Tekoči račun: Stanje 1. januarja 1908 K 1.324-59. Dvignjeno K 181.198-56. Skupaj K

182.522-95. Naloženo K 133.468-36, kap. obresti l. 1908 K 1600-52. Stanje dne 31. decembra 1908 L 50.655-11. Čisti dobiček za leto 1908 znaša K 19.609-69, ki se po sklepu občnega zbora z dne 13. maja 1909 razdeli naslednje: Zadrugniki dobe 12% dividendo od svojih deležev K 2.068-10. Ravnateljstvo dobi v smislu § 14 zadrugnih pravil 5% od čistega dobička K 980-48. Izvanredna nagrada ravnateljstvu K 1000 —. Nagrada nadzorstvu za pota k sejam K 500 —. Dovolijo se še nastopne podpore: Po 30 kron: Gasilnim društvom na Bedu, Bohinjski Beli, Breznici, Jesenicah, Kropi, Ljubnem, Mošnjah, Podkorenu, Radovljici, Ratečah in R bnem, Ljudski knjižnici v Radovljici K 150 —, Društvu za privabitev tujcev v Radovljici K 200 —, Dijaški kuhinji v Kranju K 100 —, Radovljski podružnici

Nekateri poležejo okrog ognja, ki gori na stavbišču, drugi zlezejo v klet, ki je že dograjena za koč, tretji si poiščejo zavetja onstran gorskega roba.

Vse nam je po volji, le goste megle nas jeze, ki nas obkrožajo in nam zapirajo ves razgled.

Kmalu se vrne družba, ki je pohitela na Veliki Stol in se dala ondi tudi fotografirati. Vsak vzame v roke svoj prigrizek in ga zalije z enim ali dvema kozarcema vina.

Naposled se skoro vsa družba koncentrira v kleti. Razvije se ondi neprisiljena zabava. To je govorjenja, smejanja, to je dovtipov, dobrih in slabih. Pesmi tudi ne sme manjkati. Očak Tine zamahne z roko in vreže naprej tisto lepo

„O ja, o ja, o ljubica moja.“

Veselili in peli bi bili brez konca in kraja. A vsake zabave mora biti enkrat konec. Okrog poldne se odpravimo s Stola; ob treh pa že zopet zasedemo stole na Kuntovem vrtu in v salonu in si privoščimo vsak svoje kosilce.

Vse je židane volje, vse se raduje in počiva, zopet nas zabavajo tamburaši. Sedmi vlak pa nas popelje nazaj v Kranj, kjer se je na raznih krajih razvila prosta zabava.

Nepozabne urice na Stolu in v gostoljubni pristni gorenjski Kuntovi hiši! Kdor ne verjame, pa pot pod noge na Stol in h Kuntu. Samo lep razgled naj naroči. Mi smo se to pot glede razgleda strahovito uredili. Bo pa drugič boljše.

Katakombe na mengliškem polju.

Črtice iz domače gorenjske zgodovine. Dalje.

Pa tudi to preiskavo prepustimo drugim, zlasti ker smo že dospeli na vrh tabora, kjer nas čaka novo presenečenje. Nepopisno krasen razgled, kamorli hočeš: dol globoko pod teboj na šumečo Savo, najprej po širnem ljubljanskem polju, na deželno stolico, okrog po dolenskem gričevju, notranjskih gorah, gorenjskih snežnih velikanih. In potem te tajinstvene pesmi šumenja savskih valov! pojo ti staro pesem o bridki, krvavi zgodovini slovenskega naroda, ki se je že zdavno tu snovala, a doigrala šele pred stoletjem. Kdor je bil enkrat vrh tabora, se mu neverjetno zazdi, da tako znamenita, za ljubljanske izletnike tako ugodna užitka polna točka leži osamljena, mrtva, kakor okopi okoli nje.

Dajte se Vi diviti na tem prekrasnem razgledu, a jaz Vam na kratko povem ustno poročilo izza francoske dobe. O prihodu Francozov tu sem gor je le malo znanega. Nastanjeni so bili pri brodarjskih rodbinah, pa imeli tu gor tudi svoje zavetišče. A iz leta 1813 je najti tuokrog mnogo gradiva, ki zasluzi, da se ob stoletnici, torej 1913, na posebnem mestu spominjamo. Zato za danes le nekaj odlomkov. Ko se je zvezda francoske vlade po naših deželah bližala zatonu, je bila Rašica, oziroma kraji ob njenem vznožju važno torišče za zmago naše vojske. Med njimi je zavzemal ravno ta tabor in njegova bližnja okolica prevažno mesto. Brodarja Ješteta zadnja hiša pod taborom bi znala

slovenskega planinskega društva K 150 —, Kranjsko-gorski podružnici slovenskega planinskega društva K 100 —, C. kr. pletarski soli v Radovljici K 100 —, Akademikemu društvu «Triglav» v Gradcu K 30 —, Obrtno-nadaljevalni soli v Radovljici K 200 —, Telovad. društvu «Sokol» v Radovljici K 200 —, Telovad. društvu «Sokol» na Jesenicah K 500 —, Podpornemu društvu za slovenske koroške dijake v Celovcu K 30 —, Letoviskemu društvu v Kranjski gori K 100 —, Društvu za pospeševanje prometa tujcev na Bledu K 50 —, Izobraževalnemu društvu na Breznici K 150 —, Šolskemu vodstvu v Lescah K 20 —, Šoli pri sv. Jakobu v Rožu K 50 —, Slov. planinskemu društvu v Ljubljani za «Aljažev dom» K 50 —, Slovenskemu pevskemu in bračnemu društvu «Triglav» v Radovljici K 50 —, Šolskemu vodstvu na Breznici K 30 —, Šolskemu vodstvu v Ratečah K 20 —, Glasbeni Matici v Ljubljani za podružnico v Kranju K 50 —, Za vzdrževanje brvi čez Savo pod Mošno K 30 —, Vodovodnemu odseku na Breznici K 300 — in Konjerejski zadrugi v Lescah K 100 —. Ostanek čistega dobička K 11.371.11 se razdeli na tri dele in se dotira: a) splošnemu rezervnemu zakladu K 3790.37, b) posebnemu rezervnemu zakladu K 3790.37, c) pokojninskemu zakladu K 3790.37. Rezervni zakladi prejšnjih let iznašali so K 80.437.57 ter po pripisu K 11.371.11 iznašajo vsi zakladi skupaj K 91.808.68.

Kmetovalci, gnojite travnike z gnojnicami! Vsled lanskoletne suše se je travniška suša mnogo zredčila. Posledica temu bo letos prav malo sena, kakor tudi manj otave. Nekateri gospodarji zelo tožijo, ker bodo pridelali tako malo krme. — Da se pa temu odpomemo, naj se bližnje travnike po končani košnji (najboljše ob kakem dežju) dobro z razredčeno gnojnico pognoji. Da se pridobi zadosti gnojnice, naj pazi vsak gospodar na to, da mu je prav nič ne pogubi. Veliko gnojnice bi se lahko pri nas pridobilo, ako bi se vse izkoristilo, posebno izpod svinjakov.

Koliko vode potrebujejo živali. Računa se, da potrebujejo na vsak kilogram suhe klaje: konji in ovce 2—3 kg, voli 4—5 kg, krave 5—6 in prašiči 7—8 kg vode. V vsaki letni dobi je skrbeti za to, da živali ne dobe premrzle vode, katera jim škodi zdravju. Zlasti breje živali treba varovati premrzle vode, ker po njej rade zvržejo.

Kako se varujemo zastrupljenja po gobah? — 1. Ne nabirati starih, crvivih ali celo naglih gob. — 2. Goba, iz katere se izceja mleček, je vedno sumljiva. — 3. Strupene gobe imajo zoper duh, zlasti kadar jih otrgnemo. — 4. Kadar zlomimo škodljivo gobo, ali se bolje, kadar jo prezežemo, postane goba navadna (pa ne vselej) tam, kjer je zlomljena ali prerezana, modra ali visjojeva. — 5. Če vzameš kosček strupene gobe v usta in ga malo prežvečiš, — seveda tako, da ničesar ne povziješ — ujedla ali peče te v jezik. Vse to je lahko pokusiti z navadno mušnico, katero gotovo vsakdo dobro pozna.

Če krava noče mleka od sebe dajati, je najbolje, da se pri molži njeno pozornost od molzeče osebe odstrani s tem, da se jo gladi in tolče po rogovih. Dobro je tudi, če se ji stavi mrzlo vrečo na hrbet ali pa z roko po hrbtu pri ledjih izvrši nepremočen pritisk. Tudi je dobro, če se ji med tem časom da n. pr. otrobi, pomešane z razdrobljenimi zrnji brinja in kumine, kruh i. t. d.

Tedenski sejem v Kranju dne 28. junija 1909. Prignalo se je — konj, 132 glav domače goveje živine, — glav-bosanske goveje živine, 21 domačih telet, — hrvaških telet, 346 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polo-

o tem povedati mnogo. Tam okoli je bilo nastanjenega več vojaštva, in Ještetova hiša, pravzaprav je tedaj stala še bajta, je prišla tudi drugače v ožji stik s Francozi. Tam so dobivali hrano, in če je niso dobili, so jo pač sami vzeli, tako da je stari Ješte moral zakleniti vse pred njimi. Nekoč pride tu mimo francoski general v spremstvu šestih častnikov; šli so vrh tabora, kjer so imeli kosilo. Mizo so si vzeli pri Ještetu; ta miza, pri kateri je dotični general kosil, se še zdaj hrani v omenjeni brodarški rodbini. Od poda pa so vzeli vrata s seboj. Rabili so jih za pisalno mizo. Za sedem tednov pred porazom pri Trzinu so Francozje zastražili ves ta hrib nad Črnučami. Pridno so delali okope, vmes se pa tudi vadili in pripravljali na boj. Med stražo nad taborom je bilo več mladih fantov, ki so se posebno prikupili brodarjem, ker so bili pobožni in tudi sicer prijazni z ljudmi. Enkrat pred sv. Mihaelom pa jo primahajo «naši» tam od Šmarne gore dol ob Savi, zasedejo Stražnik in obkolijo tabor. Kratek boj! Francozje so morali bežati proti Rasici. A marsikateri je našel na taboru in okoli brodarških hiš svoj konec in grob. Še sedaj ti stari Brojarje pokažejo mesta, kjer leže tam eden, tam drugi i. t. d. pokopani.

Pa Rasica in mengiško polje sta še daleč, poslovimo se, odrinimo dalje. Ozka, zarasla steza nas

vico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 15 —, proso K 7.75, rž K 10 —, oves K 9 —, ajda K 9 —, repno seme K 60 —, fižol ribničar K —, mandalon K —, koks —, krompir K — za 50 kg, seme dom. detelje — vin.

Dopisi.

Cvetje iz vrtov matere Germanije.

Iz Tržiča.

Da so naši Cimbri in Tevtoni v prijaznem slovenskem Tržiču vedno visoko vihteli prapor germanski, to nam je že z bodajočim satiro svoj čas opisal dr. Valentin Zarnik. No, pa tisti domači Cimbri in njihove Tusnelde niso bili nevarni ljudje, ker so se odlikovali po gotovi dobro srčnosti in resnični gostoljubnosti. Tudi jim njihovo posili-nemstvo ni izviralo iz prepričanja, nego zgolj iz slabe navade, katero jim je vcepil v glavo neki Pogatschnigg. Toda časi so se izpremenili. Domači Cimbri so po privandranih tujcih v kot potisnjeni in samo še od strani ponižno gledajo, kako se privandrani velenemški industrijalci šopirijo v prej njihovi domeni. Pa to ni stvar, ki nas briga; to tekmo v velenemškem natecanju naj ti gospodje opravijo mej seboj; nas briga le to, v kolikor je pri tem naši slovenski interesi in pa naša slovenska čast ter varnost našega slovenskega telesa prizadeta. V kolikor je prizadet s tem državni interes, tudi o tem nam ne pristojta ingerenca, ker so za to poklicane cesarske oblasti. Naš obračun gre le na to, v kolikor smo, kakor rečeno, mi sami prizadeti!

Ponoči od sabote (26. junija) na nedeljo se je pripeljal miren slovenski trgovec od Sv. Ane skozi Tržič, da bi se zjutraj z vlakom po opravih odpeljal proti Kranju. Hotel je prenočiti in se radi tega podal v tukajšnji hotel. Vrata v sobo, kjer je imel prenočiti, so bila zaklenjena. To pa seveda ni oviralo ničnega Velenemca Andreja Gassnerja mlajšega, nego ga še izpodbudilo k silovitemu nastopu. Zaletel se je z vso silo v vrata, ki so se mu stoprav na drugi naskok siloma odprla, da je odletel del ključavnice. Ko zagleda slovenskega trgovca, se ga polasti furor teutonius, on potegne revolver in zavpije: „Ker! was machen Sie hier, ich will wissen, was Sie hier machen, sonst schiesse ich!“ Slovenec ga je mirno zavrnil, da ga naj pusti v miru ter odšel v gostilniško sobo. Nadebudni sinko tovarnarja Andreja Gassnerja gre za njim, se vsede izzivajoče k isti mizi, položi pomenljivo revolver na mizo ter reče: „Ich will wissen, warum sie die Türe abgesperrt haben?“ Na to mu slovenski gost zopet odvrne, naj miruje in njega ne nadleguje, ker ga to nič ne briga in on ni njegov gospodar. Odgovor na ta miren poziv so bile psovke: „Ker! Schwein, gemeiner Ker! ich bin der junge Gassner! In takoj je zaničljivo pristavil: „Was, ich werde sie ohreigen, es kostet ja nur 20 K; wir haben's ja; bin ja heute beim Lončar um 90 K Sect schuldig geblieben. Ko mu reče slovenski gost ponovno, naj ga pusti pri miru, je takoj bahato odrezal se: „Wir können hier in Neumarkt machen, was wir wollen, wir Deutsche, wir die Hohen, was wir wollen.“ Gost mu na to pojasni, da temu ni tako, ker živijo v Tržiču od nekdaj Slovenci. Tu pa je vzrastel mlademu Gassnerju greben in naduto je dejal: „Wir können alles machen, nachdem Neumarkt deutsch (!) ist und dieses bisschen Slovenen wird unterdrückt, denn die Slovenen sind ja nichts und haben

vodi vrh grebena preko nasipov in jarkov vedno nižje ter bližje markirani poti. Še bolje kot onostran zapazim tostran hribov, da so bile te utrdbe ogromno delo iz različnih dob naše zgodovine. Francozje so torej svojim namenom preustrojili le del teh utrdb, drugo pa pustili, kakor so našli. Prej, ko se nadejamo, smo na pravi markirani poti. In še par korakov dalje, razpotje, in že smo pri «soldatu na Straži». Levo prav pri potu so ostanki ognja, nad ogljem nove sveže vejice — Kaj je to? Koliko izletnikov hodi tu mimo na Rasico, pa ne vedo, kaj pomeni to pogorišče, kaj te vejice nad njimi. Tudi dr. Čakaj se ni bil iznašel te skrivnosti, zato sem mu jo pa jaz nakratko tako-le pojasnil: Tukaj sta padla Francoza, ko so «naši» zasedli Stražo ali Stražnik. Gameljčani se celo hvalejo, da sta bila dva «generala», no, brez skrbi ta dva generala lahko degradiramo vsaj do navadnih častnikov, če ne celo podčastnikov. Gotovo je, da je to grob dveh francoskih vojakov. Na ta grob domačini že od nekdaj nosijo vejice; mnogo jih je, ki krenejo kar nalašč iz ceste sem v stran ter vržejo po tri vejice na grob. Tako se polagoma nabere «grmada» in ko je tu že precej velika, jo ta ali eden mimoidoščih zažge. Ta navada, kakor iz svežega pogorišča vidite, se je ohranila še do danes.

Dalje prib.

auch nichts! Sie sind auch so ein gemeiner Klerikaler (ali slišite, očka Gassner, vi prvi po-božnjak v Tržiču?) Slovene; eh, was ihr Slovenen, ihr bisschen Slovenen, ihr werdet schon unterdrückt werden, wir Deutsche sind 80 Millionen!“ Ko ga slovenski gost vpraša, kako more to biti, ker temu ni tako, saj še cela Avstrija nima toliko prebivalcev, da torej ni moči govoriti o 80 milijonih Nemcev v Avstriji, pa odvrne pangerman Gassner ošabno in samozvestno: „In Oesterreich und im Deutschen Reiche zusammen sind wir so viele, weil wir zusammenhalten, Sie werden auch noch ein Deutscher werden! Napadani Slovenec odvrne, da se to ne bode nikdar zgodilo, ker je on in bode vedno ostal Slovenec. Na to pa je padel značilen Gassnerjev odgovor, ki da marsikaj misliti: „Also halt ein reichs-deutscher Untertan!“ (Opomba uredništva: radi podobnih izrekov preganjajo v Zagrebu Srbe po § 58 kaz. zak.). Na to so sledile zopet psovke „Schwein, gemeiner Ker! ich werde sie boxen, dass sie blau unter den Augen werden i. t. d., pri čimur se je tudi toliko spozabil, da je v istini Slovenca dejansko udaril po licu, na kar je seveda dobil zaslužen primeren odgovor.

Konečno je pa mladi Gassner še svečano izjavil: „Hier ist ein deutscher Ort; mein Vater (stari Andrej Gassner) lebt zwar auch von Slovenen, doch wir Deutsche werden aber den Slovenen doch zeigen, wir werden sie schon unterkriegen!“ Padlo je še nekaj poštenih nemških psov in velenemžna mati Germanija je lahko ponosno zrla na svojega junaška ga sinka.

Kako je poslanec Malik rekel v svoji nemški neotesanosti o nas Slovencih v parlamentu? Pojte, pojte, pogledajte same sebe, Vi dozdveni Herrenvolk! In pa Vaša neumna pangermanska domišljavost, ki mislite, da Slovani res niso za družega tukaj nego da jih Vi, nemški „olikanci“ opljujete in gospodarsko izkoriščate, končno pa še politično uničiti hočete, da bi potonili v požrešnih valovih nemškega morja! In pa to vaše škilenje preko meja črnožolnih kolov, kadar ste sami med saboj, dočim stresate na Dunaju svojo največjo hinavščino v poglavju lojalitete! Pojte, Pojte!

Nesramni dopisuni v „Deutsche Stimmen“ naj pa še nadalje izlivajo iz svoje smrdeče golide smrdljivo gnojnico nad nami Slovenci, če najdejo v nas le najmanjšo primero z zgoraj opisanim nastopom Andreja Gassnerja ml. iz Tržiča!

Koristno je pa le vedeti, da Vsenemci, kakor Gassner v Tržiču, žive, se pasejo in debele ob slovenskih groših in žuljih, da to celo javno pripoznavajo, obenem se pa ne sramujejo žugati nam Slovencem pogin. O saj je prav tako; Slovenci smo še premalo tepeni po Nemcih in vladi; kadar bode pa mera nasprotnega nasilja polna, bode pa morda prepozno, da bi se spametovali in skupno nastopili proti skupnemu narodnemu in gospodarskemu sovražniku in uničevalcu naših lastnih interesov. Res, žalostna nam majka!

* * *

Iz Tržiča smo dobili o tej zadevi še tole poročilo od drugod: Kakor povsod, kjer so Nemci zadobili trdna tla, tako tudi v Tržiču ne pustijo Slovencev pri miru. Njih deviza je pač: tlači in tepi ubogega Slovenca, kjer ga moreš, kajti on ni niti človek, ampak neumna žival, katera vse pretrpi ter si ne upa na primeren način odgovoriti na vse krivice, katerih je po nedolžnem deležna. Ni še minulo štirinajst dni, odkar je učitelj Miklič pretepal in zaprl sokolski naraščaj zaradi malega izleta k sv. Ani, že se je zgodil nov škandal. Huda je bila krivica, ki se je zgodila malim otrokom, ki so morali takrat prvič v svojem življenju občutiti, kaj se pravi biti Slovenec, in katere je zadela že v zgodnji mladosti palica krutega sovražnika zato, ker so Slovenci, a nič manjša ni ta, ki je zadela, mirnega slovenskega gosta v hajlovski gostilni „zur Post“. Kaj takega ni bilo slišati še nikdar v Tržiču. Da bi pridrl Švab nad Slovenca z revolverjem v roki, mu pretel, da ga ustrela kakor steklega psa, da ga nabije, da bo ves pisan, ga psoval z najgršimi psovkami, med katerimi „windisches Schwein“ ni bila najhujša i. t. d., to presega vendar vse meje. Da bi bil to kak neizobražen delavec, bi se nazadnje tako dejanje pripisovalo njega neizobraženosti, a ker je bil to človek, ki se prištevava vrsti izobražencev, bil je namreč starejši sin tržiškega tovarnarja Gassnerja, se mora vse dejanje pripisovati k njega brezmejnemu sovraštvu napram Slovencem. On je pokazal, da so tudi tržiški Švabi ravnotaki kakor izven tržiški, niti za las boljši. V lice ti je prijazen, se ti hlina, a za hrbtom ti gleda samo na to, kako bi te prej ugonobil in, kakor kaže navedeni slučaj, ne more, nikakor vselej zatajiti svojega sovraštva napram vsemu, kar je nenemškega, njegovo sovraštvo mora včasih priklopiti na dan. Pokazal je nadalje, kako je šla vsa izobrazba in otika, katero naj bi si bil pridobil pri gentlemanskem narodu angleškem samo mimo njega. Lahko je ponosen na svoje dejanje! Človek bi si mislil, da mora vsak zaveden Slovenec zaničevati take ljudi, a vendar se, kakor drugod, tudi v Tržiču dobe še taki ljudje, ki po tolikih

dokazih, kar se jih sliši in bere vsak dan, še vedno zaupajo svojimi najhujšim sovražnikom, da dosti je še takih, ki se bratijo in sede pri isti mizi z njimi. A tudi za te bo še prišel dan spoznanja in bog daj, da bi ne bilo takrat že zanje prepozno. Po vseh slovenskih krajih je 20. september pustil sledove, a v Trzinu je bil kakor mal odmev, ki po par trenutkih zopet izgine. Da, še gotovi ljudje zahajajo v gostilno, v kateri so dobili z navedenim dogodkom vsi trziški Slovenci moralčno zausnicio, in da so med temi celo člani trziških narodnih društev, to je najbolj žalostno. Da, celo kegljaški klub, ki se imenuje slovenskega in si je nadel ime „Edinost“, se je nastanil v tej gostilni. Ta klub dela popolnoma čast svojemu imenu, kajti edini so ti gospodje tako v svojem slovenskem mišljenju, kakor tudi edini z Nemci, s katerimi skupaj igrajo. Čudimo se pa nekaterim tem gospodom tudi zato, ker so popolnoma pozabili na vse „prijetnosti“, katere so jim pripravili oni, s katerimi se sedaj bratijo. Zavedni Tržičani pa jim kličejo: Odprite oči in izpreglejte, dokler je še čas!

Radovljiske novice.

— 11. julij bo pravi praznik slovenskega „Sokola. In kakor je po sedanjih oglasitvah sklepati, bo videla ta dan Radovljica celo armado „Sokola“, kajti priglasi jih je blizu 500 mož v kroju, nevštevi naraščaja. Prihodnji teden se prično graditi potrebni paviljoni in oder za javno telovadbo. — Naše vrle narodne dame so si že razdelile podrobno delo, a tudi telovadci se pridno vadijo, da pokažejo, da jim je prišla „Sokolska“ ideja v kri in meso. Iz Ljubljane in nazaj bo vozil poseben vlak. — Imenik priglasi bratskih nam društev objavimo prihodnjic.

— V soboto so se peljali mimo Radovljice češki in koroški pevci na 25letnico „Slavca“ v Ljubljano. Na kolodvoru se je zbralo ogromno občinstva, ki je željno pričakovalo došlece. Med zbranimi smo opazili župana dr. J. Vilfana in skoro polnozbrani obč. zastop. Ko je privozil v postajališče vlak, zadoneli so krepki „Živio“ in „Na zdar“-klici v pozdrav došlecem. V imenu mestnega zastopa je izročila gđc. Minka Pretnerjeva krasen sopek s trobojnim trakom, ki je nosil napis: „Mestno županstvo Radovljica“ načelniku čeških pevskih društev dr. Mojtlju, nakar se je le-ta navdušeno zahvalil. Ko se je vlak pričel pomikati dalje, ni hotelo prenehati navdušeno klicanje „Na zdar“.

— Na nedeljo 27. junija napovedana veselica in javna telovadba gorenjskih „Orlov“ se ni in se je vršila. Jutranji nala je odrlil večino „Orlov“ od potovanja v Radovljico, pač pa so prisli oficijelni govorniki iz Ljubljane, „savska delavska godba“ in okrog 35 „Orlov“ v kroju. Da si okrajšajo čas, napravila jima je godba na vrtu gostilne Basti mal koncert. V večjem obsegu se ho vršil ta zlet v začetku meseca septembra, kar se bo itak še posebej oznanilo po raznih cerkvenih lecah.

— Birmovanje se ta in prihodnji teden vrši v našem kraju, in sicer v nedeljo dne 4. t. m. v Begunjah, v ponedeljek 5. t. m. v Mošnjah in v nedeljo dne 11. t. m. v Kamni gorici.

— Prvo sv. obhajilo tukajšnjih šolarjev se vrši v nedeljo dne 11. julija po prvi sv. maši. Škoda, da se je odpravil šolski praznik sv. Alojzija, kajti ta dan je bil pač najpripravlnejši za prvo sv. obhajilo. Upajmo, da ga sedanji deželni šolski svet zopet vrne šolski mladini.

— Vsem slovenskim trgovcem širom naše krasne Gorenjske javljam, da ima glavno zastopstvo znanega mila tovarne Ign. Focka iz Kranja trgovec Oto Homan. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Pred kratkim je izročil imenovani tovarnar družbi 400 kron kakor dobiček prodanega mila. Torej, slovenske gospodinje, zahtevajte povsod in vselej edino le Fockovo milo. Mal položi dar, domu na altar!

— Velikodušen dar. Preblagorodni gospod cesarski svetnik Iv. Murnik, bivajoč sedaj na počitnicah tu, je daroval radovljiskemu „Sokolu“ za nabavo novega prapora znaten znesek 50 kron. Velikodušnemu darovatelju iskrena hvala z željo, da bi našel mnogo posnemalcev.

— Naši „Orli“ se tudi pridno gibljejo. Navajamo le sledeča dejstva: Telovadimo dvakrat na teden, in sicer v torek in četrtek; povprečni obisk na uro 18. Pri vaji 11. m. m. nas je iznenadila deputacija radovljjskih deklet, gospodičen Terezije Kapus, Amalije Slibar in Josipine Bogataj, ki so nam poklonile krasno ovenčan rog. Navdušil nas je tudi lepi nagovor gospodične Terezije Kapus, ki je sledeče nagovorila „Orle“: „Dragi „Orli“! Posnemajoč dekleta drugih krajev, sklenile smo tudi me podati našim „Orlom“ kaj v spomin! Zato, dragi, sprejmite to darilo, ta rog, ki ga poklanjamo radovljjska dekleta po trudu gospice Pepice Bogatajeve v dragoceni znak in bodrilo. Naj vas vedno navdušuje ter naj privabi še mnogo „Orlov“ v vaš krog, da tako vztrajate in zvesto izpolnjujete dano vam lepo nalogo v čast in ponos naše mile slovenske domovine. V to pomagaj Bog! Živel „Orli“! Na zdar!“ Nato se zahvali brat načelnik Josip Bogataj deputaciji in vsi telovadci smo se v zahvalo

odzvili s krepkim Na zdar! Nato poda načelnik rog bratu A. Balohu.

Is Selo. Cel mesec so potrebovali nasi klerikalci, da so skovali za „Domoljuba“ kopo lazi, sumničenj in obrekovanj. Sram jih je klaverno zmage pri občinskih volitvah. Ne gre jim v domisljave glave, kako da jim je toliko ljudi dalo pri volitvah nezaupnico. Nočejo pripoznati, da je bilo njih zanikrno in samopašno gospodarstvo vzrok ljudske nezadovoljnosti, ampak sami sebe slepe, češ, da so bili ljudje podkupljeni z vinom, štruklji in denarjem, kar je vse nesramna laž. G. Stupica in Klemencića dolže, da sta želela zlezti na županski stol, česar se v sanjah nista mislila. O prvem trdi tudi dopisnik, da nočindan žaluje, ker ni več organist. A on je le vesel, da ni več, da mu ni treba več prenašati župnikovih sitnosti. Njega to nič ne peče, pač pa morebiti koga drugega. G. Klemenciću očita dopisnik, da je bil zaprt radi uboja. Res je kot mlad fant pretepel v družbi z nekom nekega pretepača, ki je vsled tega umrl. A uboj se mu ni nikdar dokazal, in danes je spoštovanja vreden mož, ki si je s pridnostjo in umnostjo pomagal kvišku, in nihče mu ne očita več mladostnega pregreška, kakor „Domoljubov“ dopisnik, ki za svoje lazi tudi zasluži priti v Maribor. Hudo piko ima dopisnik tudi na g. Košmelja, mesarja v Železnikih, ker je volil s kmečko stranko. Grožnja pa, da bo živinorejka zadruga sama jela pobijati živino, je pač otročja. Ali mar zato hodite na Sačbursko in drugim kupovat drage bike in krave, da jih boste pobijali doma in prodajali meso? Ali ne trdite vedno, da se kmetu ne izplača, rediti živino za mesarja? Pa saj ste z mesarji imeli že žalostne izkušnje. Vendar vse je mogoče, župniku Rožniku je zaupati tudi, da se loti mesarije. Sapramiš, to bo fest mesar. rdečeličen in okrogel! Samo predpasnik bo moral imeti na gatre, sicer mu ne bo stal na okroglem trebušku! Sicer je pa ves dopis tako klaverno sestavljen, da smo v zadregi, komu bi ga prisodili. Najbolj je še podoben nekemu hribovskemu fajmostru, ker o Rožniku ne moremo misliti, da bi se mu bili že tako skisali možgani.

Is železnikov. Naš „Sokol“ je imel v torek, dne 29. junija svoj izlet, spojen z javno telovadbo v prijazno vas Zalilog. Točno ob določenem času je prikorakal lep oddelek „Sokolov“, na čelu jim starosta brat Ivo Demšar in načelnik brat Zvonko Pengov v vas. Njim je sledil v mali razdalji naraščaj pod vodstvom brata Klopčiča. Z velikim navdušenjem in z veselimi Na zdar-klici jih je sprejelo in pozdravilo mnogoštevilno občinstvo, katero se je zbralo ob vходу v vas; gospodične pa so jih, obsule s cvetkami. Takoj po prihodu se je vršila javna telovadba. Radostno je pozdravljalo mnogoštevilno občinstvo, ki se je zbralo okrog telovadišča, krepke in čvrste telovadce, ki so ob sviranju sokolske koračnice prikorakali na telovadišče. Proste vaje, kakor tudi telovadba na orodju, so izpadle jako dobro. Z veliko preciznostjo so izvajali naši vrli telovadci vse vaje pod vodstvom načelnika brata Pengova. Občinstvo je pazno sledilo izvajanjem vaj ter jih spremljalo z viharim odobravanjem. Dá, reči smemo, da nismo pričakovali tako sijajnega uspeha, kakor se je dosegel. Po javni telovadbi se je vršila ljudska veselica v prijazni hiši gosp. župana Fr. Demšarja. Domačini, kakor tudi gostje, ki so prihiteli iz različnih sosednjih krajev, so se prav izvrstno zabavali. H koncu bodi izrečena najtoplejša zahvala prijaznim sosedom v Zalemlogu, kakor tudi vsem gostom za prisrčen sprejem in poset, v prvi vrsti pa g. županu Demšarju za izbornu postrežbo. Istotako bodi izrečena bratska zahvala bratom iz Dražgoš, ki so s svojim prihodom pomnožili vrsto naših „Sokolov“ ter pridno sodelovali pri javni telovadbi. Našim vrlim „Sokolom“ pa kličejo: „Le tako vztrajno in pogumno naprej po začrtani poti.“ Na zdar!

Is Begunj pri Lescah. Danes, 30. junija, smo pokopali tukaj po obdukciji 44 let starega dninarja Franceta Debeljaka iz Dvorske vasi, kateri se je sprl dne 27. m. m. v gostilni Alojzija Stroja v Zapužah z dvema mladima, 18 let starima fantinoma iz Zapuž. Po njegovi lastni izpovedbi sta ga čakala na poti proti Dvorski vasi, potem napadla in, kakor dokazano, poskovala s tumpastim, najbrže z železnim drogrom na glavi nad levim ocesom, vsled česar mu je bila prebita lobanja, tako da je vsled okrvavljenja na možganih včeraj zjutraj umrl. Nikakor pa ne moremo zamolčati, da se žalibog nahajajo tu še gostilne in trgovine, ki se za odredbo glede zaprtja gostiln, točenja žganja čez določen čas, tudi oddaje živil iz prodajalnih oken omenjene ure tako malo ali popolnoma nič ne brigajo, v katerih se shajajo ob takih časih naravnost rečeno mladi, ne na najboljšem glasu se nahajajoči ljudje, kateri napadajo čestokrat tudi tuje, tu bivajoče osebe brez vsakega povič. Da to gotovo ni za nas, kot letovišče za tujce priznani kraj v korist in povzdigo, tako da se isti, ako se jim naznanijo take razmere, ne vrnejo več semkaj, drugi pa je v kvar postenim trgovcem in gostilničarjem, katerim se mora častno priznati, da ravnaajo glede zaprtja gostiln in oddaje žganij pijac ter drugih živil strogo in popolno po predpisih. Zeleti je edino, da bi se glede zgoraj navedenih

nedostatkov po nadzorovalnih organih strožje pazilo in se omenjene napake odpravile enkrat z vselej, ker ne služijo v povzdigo in korist občine begunjske.

Slovenci! Zažgite na večer dne 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov!

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden:

4. julija. — 1630. Gustav Adolf pristane na Pomeranskem. — 1776. Severoameriške kolonije se proglašajo za neodvisne. — 1785. * Pesnik dr. Jaka Zupan na Prevojah. — 1846. * Pisatelj Franc Levce na Jezici. — 1849. Cesarji se spoprimajo ob Rabi z ogrskimi vstaji. — 1900. † Pesnik Jožef Iskrač-Frankolski v Razdelu pri Celju.
5. julija. — 1792. Zadnja izvolitev rimskega cesarja nemške narodnosti (Francisek II.). — 1809. Nadvojvoda Karel pri Vagramu proti Napoleonu (prvi dan boja). — 1899. Mirovna konferenca v Haagu. — 1905. † Francoski geograf Elisée Reclus.
6. julija. — 1415. Reformatorja Husa sežgo v Konstancu kot krivoverca. — 1809. — Bitka pri Vagramu, drugi dan boja, poraz Avstrijcev. — 1835. † Jezikoslovec in učenjak Matija Čop utne v Savi pri Tomačevem. — 1845. * Skladatelj in hribolazec Jakob Aljaž v Smledniku. — 1881. Pesnik Vojteh Ullrich v Kranju.
7. julija. — 994. † Mejni grof Leopold I. avstrijski, ustanovitelj samostana Melka ob Donavi, kjer leži pokopan. — 1621. * Bassničar Jean de Lafontaine. — 1701. Evgen Savojski premaga Francoze pri Kapri. — 1709. Bitka pri Pul-tavi. — 1810. * Skladatelj Robert Schumann. — 1815. Zavezniki gredo v Pariz.
9. julija. — 1896. Švicarji premagajo pri Sempachu Leopolda III. avstrijskega, ki pade na bojnem polju. — 1408. Dunajskega župana Konrada Vorlaufa obglavijo. — 1683. Turki pridejo pred Dunaj. — 1762. Ruskega cara Petra III. odstavi. — 1807. V Tilzitu sklenejo mir med Francosko in Prusko. — 1833. * Slovenska pesnica in pisateljica Josipina Turnogradska-Tomanova na gradu Turen pri Predvoru.
10. julija. — 1509. * Reformator Janez Kalvin v Noyonu v Pikardiji. — 1584. Viljema I. Vranskega umore v Delftu. — 1856. † Pisatelj Andrej Gutman. — 1866. Bitka pri Kissinguenu. — 1871. Pisatelj Jožef Rozman v Trebnjem.

Godovi prihodnjega tedna:

4. Prokop; 5. Ciril in Metod, Vratilava; 6. Izaija, Domogoj; 7. Vihbald, Volkatin, Veleslav; 8. Elizabeta, Bogoslava, Božena, Darislav; 9. Anatolija, Hvalimir; 10. Amalija, Stojan, Libuša.

Umetnost in književnost

Po desetih letih. 1899—1909. Založila podružnica S. P. D. v Kranju. Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju. Odbor Kranjske podružnice „Slov. plan. društva“ je pričel danes z razpošiljanjem brošurice, katero je izdala podružnica ob svoji desetletnici. Cena lični, tri tiskovne pole obsegajoči in s tremi slikami opremljeni knjižici je 1 K, za dijake 60 vin. Podružnični člani in članice jo dobe brezplačno. Vsem drugim rodoljubom in prijateljem planinstva, katerim smo poslali brošurico, smo priložili obenem tudi položnico. Ker je čisti dobiček brošurice namenjen gradbi Presernove koč, pričakujemo z vso gotovostjo, da jo bode vsakdo drage volje sprejel, in prebravši jo, segel malo globje v žep in primaknil še nekaj malega za Presernovo koč. Na dan veselice, dne 4. julija se bode prodajala brošurica tudi v „Zvezdi“.

V Kranju, dne 3. julija 1909.

Položaj v državnem zboru. Dunaj, 3. julija. Nemško-nacionalni in krščansko-socialni poslanci so imeli včeraj pri Bienenrthu skupno posvetovanje ter so v svoji velikanski modrosti sklenili, da bodo zahtevali od vlade, naj takoj odgodi zasedanje.

Italijansko vsoučiliško vprašanje. Dunaj, 2. julija. Med italijanskimi poslanci in Jugoslovanskim klubom se vodijo pogajanja, da se doseže kompromis, po katerem bi „Zveza južnih Slovanov“ glasovala za italijansko pravniško fakulteto v Trstu, Italijani pa bi privolili ustanovitvi raznih slovenskih šol v Trstu. Kolikor je slišati, je v Jugoslovanskem klubu ugodna dispozicija za tak kompromis, ne ve se pa, kakšno stališče zavzemajo slovenski klerikalci.

Ogrska kriza. Dunaj, 2. julija. Lukač je bil včeraj in danes pri cesarju na avdienci in je imel na to konferenco z ministrom za notranje zadeve baronom Aehrenthalom. Časnikarjem je Lukač le toliko povedal, da se še nič ni odločilo. Kosut doslej ni bil povabljen na avdienco. — Za ponedeljek je sklicana seja budimpeštanskega državnega zbora na zahtevo hrvatskih delegatov, ki hočejo zahtevati zadoščenje za kršenje Novoselove imunitete. Hrvatski poslanec Novosel, ki je tudi član ogrskega državnega zbora, je bil ob priliki Rauchovega potovanja aretiran v Brodu zaradi „ševanja“.

Budimpešta, 3. julija. „A Nap.“ poroča, da je cesar včeraj po Lukačevi avdienci sprejel sekijskega predstojnika iz kabinetne pisarne Daruvarja, ki je potem Kosutu telefonično naznanil, da odklanja cesar njegove — Kosutove — predloge. — Kosut in Justh sta se baje popolnoma pobotala.

Ničnostna pritožba Miroslava Sičinskega. Najvišje sodišče je zavrnilo ničnostno pritožbo Miroslava Sičinskega, ki je bil, kakor je znano,

radi umora galiskega namestnika grofa Potockega, obsojen na smrt. Vendar se splošno sodi, da bo Sičinski pomiloščen, ker se bosta zanj zavzela grofica Potocka in bivši ministrski predsednik baron Beck.

Rusija ima s Perzijo, katero je deloma okupirala, nepošteno namene. «Nova reforma» poroča, da se je izvedla na Ruskem Poljskem delna mobilizacija, ki se je javila s plakati. Mobilizacija je v zvezi s perzijskimi dogodki. — «Rus» poroča, da je Angleska v soboto prvič prijateljsko protestirala, da ostanejo ruske čete v Perziji. Ruska cenzura je nato prepovedala vsa nadaljna poročila o Perziji.

Turška poslanska zbornica je sprejela resolucijo, v kateri se izreka proti odstopu Krete Grški. V slučaju, da bi se Grška izkušala s silo polastiti Krete, se vlada poziva, naj z vso odločnostjo nastopi v obrambo pravic nedeljive turške države.

Nemiri na Turškem. Po poročilih iz Janine je več grških vstajskih čet vdrla preko meje. Pri Zici je prišlo do krvavega boja med orožniki in četniki. V boju so padli trije četniki. V vas Palijano je vdrla neka grška četa in jo upepelila. — Džavid paša se je vrnil v Mitrovico. V Djakovu je pustil samo dva bataljona in eno baterijo, kar je smatrati kot dokaz, da je v Albaniji zavladal mir.

Novičar.

Satanska nestrpnost naših klerikalcev. Kdo na Gorenjskem ne pozna znanega pevca in pevovodja, izbornega družabnika, resnega nadučitelja — Janka Zirovnika? Tam dol v St. Vidu pri Ljubljani poučuje že dolgo vrsto let naše otroke. Pustil je tam skoro vse svoje moči in mož je pri svojem delu orivel. Posten človek mu ni mogel ničesar očitati v nobenem oziru. Kot miren, kristalno čist odkrit značaj si je pridobil lep krog somišljenikov, tako da so ga začeli njegovi sovražniki vsled tega zavidati. Ruvali so več let proti njemu, a vedno brez uspeha. Minuli ponedeljek pa se je raznesla vest, da je deželni šolski svet v svoji zadnji seji iz službenih ozirih prestavil nadučitelja Janka Zirovnika iz St. Vida v — Borovnico. Mi le pravimo, da se vsaka krutost prejalislej maščuje.

Radovedni smo le, zakaj deželni šolski svet, v katerem nosijo zvonce znani patentirani klerikalci, ki se širokoustijo okrog svojim Sloventvom, ne prestavi iz Tržiča poznatega nemškega rogovileža Mikliča, ki drži po koncu tržiško nemštvo, ki pretepeva v šoli slovenske otroke i. t. d. Radovedni smo tudi, ali bodo ravnotisti kričali poskrbeli, da zasede nadučiteljsko mesto v Beli peči — Slovenec. Gospodje, bojimo se, da Vam tega ne dopušča klerikalno-nemška zveza. Sicer pa počakajmo. Capito!

Občinski odbor kranjski se je v svoji večrajšnji seji po odobritvi zapisnika iz seje z dne 4. junija t. l. in naznanilih županstva obširno bavil o pritožbi Ivana Savnika, trgovca in posestnika, radi prezidave hiše št. 192 v Kranju. Poročevalec je to stavbno zadevo na podlagi obravnav obširno obrazložil, razmotrival osobito izjave tehničnih izvedencev ter končno predlagal, da naj občinski odbor pritožbo Savnikovo iz razlogov, navedenih v razsodbi prve instance, zavrne. Ta predlog je občinski odbor z večino glasov sprejel, na kar je župan zaključil sejo.

Sprejemni izpiti za prvi razred tukajšnje gimnazije se bodo vršili dne 9. julija ob pol 9. ure naprej.

Šolski sklep na tukajšnji ljudski šoli bo prihodnji torek.

Poseben vlak iz Ljubljane v Radovljico in nazaj bo vozil prihodnjo nedeljo k veliki narodni slavnosti.

Kakšen Slovenec je klerikalni «Slovenec»? Da je «Slovenec» vsaj od časa, odkar je ljubljanski škof na račun svojih dolgov ljubljanskim kazinotom prodal zadnjo trčico slovenske narodnosti, danes le še slovensko tiskani list, kot njegov bratec «Stajerc», to stoji pribito. Zato smo bili v Kranju radovedni, kako se «Slovenec» reši iz sledeče zagate: V Ljubljani je sedaj slovenska umetniška razstava in 25letnica slovenskega pevškega društva «Slavec». Kot oficijelno glasilo «slovenske ljudske stranke» je naravno, da bi «Slovenec» moral tu pokazati vsaj svojo časnikarsko dolžnost. Bojda je to spravilo gospodje okoli «Slovenca» v strahovito zadrego. Kaj storiti? Če nič ne pišemo, so dejali, bodo celo tisti, ki nam se kaj verjamejo, prišli ob vero. Ako pa količaji črnemo, pa nam bodo naši «Bundesbrüderji» očitali, češ, glej jih hinavcev — pravijo, da so z nami, pa delajo reklamo za slovenska društva. Ali končno se jo le pogruntali. Dejali so: «Najbolje je, če napravimo tako le kak prapirček na umeten način. So tako sklenili, pa so tako tudi storili. V umetniško razstavo so poslali slike «Boltatovega Pepeta». Kdor «umetnika s Kodele» pozna po njegovih «neprecenljivih» vrlih in sobotnih podlistkih, ta bo že naprej uganel, da so tudi slikarski «umotvori» «Boltatovga Pepeta» bolje spravljani pri «Slovencu»,

nego v razstavi slovenskih umetnikov. Na to so tudi pri «Slovencu» računali in, bogme, dobro so računali. Slike so bile odklonjene! In nato? Silno «užaljeno» so se «naredili». Kaj pa mislite, da ni več Boltatovga Pepeta», mi «Slovenca» več. Nikar se potem ni čuditi, če je «Slovenec» glede slovenske umetniške razstave popolnoma izgubil — jezik! Strašno! Se bolj zanimiva je povest, kako sta se «Slovenec» in njegovo «glasbeno» društvo «Ljubljana» iznebila dolžnosti nasproti «Slavčevi» slavnosti. Pa o tem pustimo «Slovencu» besedo. Ali, kar vemo, to povemo: bojda je škof sam prepovedal «Slovencu» pisati o «Ljubljani», pa se udeležiti «Slavčeve» slavnosti. Menda se boji, da bi se «črni» pri «belih» preveč ne «obelili», boji se pa škof sam največ zamere pri Nemcih, ker sicer bi «Slovenec» in «Ljubljana» morala javno in pred slovenskimi gosti pokazati, da sta vsaj navidezno Slovenca. Tako pa jima tega ni treba. Takšen je klerikalni «Slovenec».

Velika planinska veselica, ki se vrši v nedeljo dne 4. julija v «Zvezdi» na korist gradbi Prešernove koče na Stolu, hode imela kolikor mogoče planinski značaj. Vsled tega želimo, da podružnični člani, članice in planinci sploh posetijo veselico v prav mnogobrojem številu tudi v turistiških oblekah.

Izlet na Okroglo k monsignoru Tomo Zupanu. Dne 28. jun. t. l. popoldne so pohieli letošnji osmošolci pod vodstvom prof. M. Pirnat na Okroglo k monsignoru Tomo Zupanu, da si ogledajo razne zanimivosti, ki jih hrani v svoji prijazni vili. Najprvo gredo v hišno domačo kapelico, ki se ponša s fino izdelanim kipom sv. Cirila in Metoda (delo kiparja Groslija v Selcih). Na to zaporedoma prehodijo druge prostore, kakor knjižnico in Prešernovo sobo. V knjižnici vidijo bogato knjižnico, v srami marsikatero redkost iz slovenske književnosti; vidijo tudi več listin, ki se tčejo Prešerna (njegova izpicevala, kakor tudi izpicevala njegovih bratov Jožefa in Jurja), gospod monsignor jim prebere tudi zanimivo pismo, ki ga je Prešeren staršem pisal z Dunaja dne 24. vel. travna l. 1824 v slovenskem jeziku. Z zanimanjem opazujejo mnoge stare in noveše slike (doba Mencingerja, L. Layerja, Frankela) v umetniških okvirih, katere je izvršil Groselj iz Selc. V razglednem stolpitu se divijo razsežnemu razgledu. Končno se zamude v Prešernovi sobi, ki je opremljena skoro izključno s Prešernovo opravo (postelja, stol, miza, omara). Pred obedom jih gospod monsignor preprijačno pogosti in jih v navdušenem nagovoru vzpodbuja k ljubezni do domovine, katera ljubezen naj bo največja in neizmerna. Za ljubeznjiv sprejem se zahvalita s prečnimi besedami prof. Pirnat in osmošolec Pavle Miklavčič. Izletniki se okitijo z ukusno prirejenimi šopki, s katerimi jih obdari gospod monsignor in se poslove od njega vsi hvaležni za njegovo preveliko prijaznost. Prepeljajo se čez Savo in se vrnejo v Kranj pe kratkem odmoru v Rakovici.

Poučen izlet. Dne 1. t. m. ob 3. uri popoldne je peljal prof. M. Pirnat več učencev tukajšnje gimnazije v Predoslje, kjer so posetili grobova slovenskega književnika Mateja Ravnikarja Poženčana in našega mecena Antona barona Zoisa. Nazaj gredo so se ustavili na Britofu in si ogledali tovarno Zabret-Huter za laneno olje. Lastnik g. Blaž Zabret je bil tako prijazen, da je sam razkazal izletnikom svojo kar najmodernejšo urejeno tovarno. Bodi mu tukaj izrečena iskrena zahvala za njegovo naklonjenost.

Kegljanje za dobitke priredi za pokritje deficita lanskega leta telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju na keglišču gospe Marije Mayrjeve. I. dobitok 50 K, II. 20 K, III. 10 K, IV. 10 K, V. 5 K, IV. Šaljivi dobitok. Upamo, da bodo prijatelji keglači in bb. Sokoli to priliko porabili v svojo zabavo in korist društva. Podrobnosti za kegljanje so razvidne iz nalašč za to sestavljenega reda, ki je že obešen na keglišču. Pričetek kegljanja v soboto dne 3. julija. Kegljalo se bode v torkih in sobotah.

Ruski učitelji in ruske učiteljice na Slovenskem. V mesecih juliju in avgustu t. l. se vrši pravo preseljevanje ruskih učiteljev in učiteljic po Kranjskem in sosednjem Goriškem. Kajti v tem času dospe 11 skupin po 50 oseb na Kranjsko, Goriško in Trst, in sicer po tem le redu: 1. skupina pod vodstvom S. M. Studenega dospe v Ljubljano 8. julija; 2. skupina pod vodstvom M. Soboljeva 9. julija; 3. pod vodstvom J. A. Aleksijevevskega 13. julija; 4. pod vodstvom V. M. Cibrikova 18. julija; 5. pod vodstvom Rolla 25. julija; 6. pod vodstvom I. D. Grodickega 25. julija; 7. pod vodstvom Koyranskega 30. julija; 8. pod vodstvom Eckarta 1. avgusta; 9. pod vodstvom Lampela 8. avgusta; 10. pod vodstvom Studenkega 13. avgusta in 11. pod vodstvom Soyfela 15. avgusta. Polovanje se vrši sledeče: Iz Ljubljane v Postojno in v Trst, od tu v Gorico in na Bled, odkoder se potem vrnejo čez Češko v Rusijo. Ta izlet prireja «Komisija obrazovatelnih ekskursij pri učebnem oddelku občestva ruskih trudovih zanjatij» z dovoljenjem naučnega ministerstva. — Tako skrbi «nazadnjaška» Rusija za svoje učiteljstvo, a naša prosvetljena Avstrija? — Uverjeni smo, da ponese vrli narodni pionirji najlepše spomine na

slovenske dežele v svojo domovino. In kličemo jim že sedaj: Dobro došli!

Društvo za varstvo otrok in okrho mladine za sodni okraj Kranj je imelo dne 7. m. m. ob 4. uri popoldne v prostorih c. kr. okrajnega sodišča v Kranju (št. 9) občni zbor, katerega se je udeležilo le malo članov. Društveni predsednik, g. Ivan Pogačnik, c. kr. deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča, pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost in otvori zborovanje. Nato poroča o društvenem delovanju v preteklem letu 1908 in za čas do občnega zbora dne 7. junija 1909. V l. 1908 so se vršile poizvedbe, kateri otroci bi bili v prvi vrsti potrebni, da se izroče varstvu društva. Letosnje leto pa pomeni pričetek pravega društvenega delovanja. Doslej sta se odposlala dva dvanajstletna dečka, eden iz Kranja, drugi iz Podbrezja, v zavod bratov Selezijancev na Rakovniku pri Ljubljani; kakor se poroča, se je eden teh dečkov že izdatno poboljšal; plačuje se zanja po 24 K na mesec; desetletni deček iz Spodnjega Brnika se je oddal v izrejo nekemu posestniku v Senčurju proti mesečni odškodnini 5 K; dvanajstletnega dečka iz Kranja je društvo poslalo pred kratkim v poboljševalnico prisilne delavnice v Ljubljano, zanj se plačuje na dan 90 v; gluhonemi deček iz Kranja pa je sprejet za šolsko leto 1909/1910 v ustanovni zavod za gluhoneme v Ljubljani; za tega se bode plačevalo 300 K na leto, razen tega se mu mora preskrbeti potrebna obleka. — Predsednikovo poročilo se je vzelo odobrajati na znanje. — Tajnik g. dr. Treo, c. kr. sodnik v Kranju, poroča, da se je dne 9. junija l. 1908 vršil ustanovni občni zbor; izvoljeni odbor je imel dve seji, v prvi se je sestavil, v drugi pa obravnaval o društvenih zadevah. — Blagajnik, g. Rajko Marentič, trgovec v Kranju, poroča o društvenem gmotnem stanju. — Pri slučajnostih predlaga g. Anton Koblar, dekan v Kranju, da naj se naprosi deželni odbor kranjski, da zniža ali popolnoma pregleda plačevanje za dečka, ki se je poslal v poboljševalnico deželne prisilne delavnice v Ljubljani. Sprejeto. — G. Karel Šavnik, ces. svetnik in župan, zahvali odbor za njegovo marljivo delovanje. — Nato zaključil predsednik zborovanje.

Mlekarne zveze v Ljubljani, klerikalnega političnega podjetja občni zbor dne 30. junija ni bil niti sklepčen. Kaže, koliko je mar klerikalcem gospodarska povzdiga. Znajo pač samo hujskati in delati razdor. V odboru te «etične» zveze je tudi poslanec Zabret iz Bobovka pri Kranju. Zvezine luknje je našla država menda z 10.000 K; jih je našla dežela z več tisoč kron, v kljub temu izkazuje njena bilanca samo 260 K čistega dobička! To da nekaj misliti. Ves promet znaša 360.000 K. Pozornost vzbuja to, da se niti klerikalne mlekarne, katere so njene članice, je ne poslužujejo. Pa niti vse klerikalne zadruge njene članice ne morajo biti. Menda preveč dobro poznajo Kumpa.

Oj ti preklicani radovljiški liberalci. Z Jesenic nam pišejo: Dne 27. junija je bila napovedana «velika» veselica gorenjskih «Orlov», ki bi se vršila v Radovljici in pri kateri bi naj sodelovala naša delavska godba. Soditi po vremenu, ki je razsajal v nedeljo v jutru, je morala na vsak način odpasti veselica. A ker se je proti 9. uri dopoldne pričelo jasni, jo je naša godba ubrala na kolodvor, da se popelje v Radovljico. Kapelnik je sicer dobil brzojavko, da se ne vrši veselica, a bistra glava si je mislila: — Ker ne nosi brzojavka nobenega podpisa, je to brzojavko gotovo odposlal kak radovljiški liberalci nalašč, da nam zmeša streno in na ta način prepreči to slavnost, zato hajd v Radovljico. — A kako razočaranje. Dospevši v Radovljico so povedali bratje «Orli», da so pač oni odposlali brzojavko, a brez podpisa. Pač kazen božja!

Most v Tacnu čez Savo. Zgradba mostu v Tacnu pod Šmarno goro se bliža uresničenju. Dne 4. t. m. je bil na licu mesta komisijski ogled, pri katerem so bili navzoči strokovnjaki deželne vlade, deželnega odbora in cestnega odbora. Ugovorov ni bilo. Zato se zgradba tekom nekaj dni odda. Novi most se zgradi na istem mestu kakor je bil stari, le nekaj višji bo, da bo dobro zavarovan proti povodnjim; zato bosta pa cesti na obeh straneh do 1 meter vzdignjeni. Most bo železen in oprt na betonska podzidka; vodotoč Save bo prost. Dovršen mora biti do konca leta 1910. Splošna želja je, da bi tvrdka, katera bo prevzela delo, gradbo kolikor mogoče pospešila.

Drugi slovenski protialkoholni kongres bode zboroval v Ljubljani v nedeljo dne 4. julija 1909. Na kongresu, ki se vrši v hotelu «Union» ob 9. uri dopoldne, se vrše sledeča predavanja: 1. Ing. chem. Jos. Turk: Vpliv alkohola na človeško telo. 2. Dr. P. Gvidon Rant: Pijančevanje in ljudska npravnost. 3. Okr. sodnih Milčinski: Pijanec pred sodiščem. 4. St. Ravnihar: Alkoholizem in narodno gospodarstvo. 5. Dr. Avg. Levičnik: Alkoholizem in jetika. 6. Dr. F. Göstl: Alkoholizem in blaznost. 7. Janez Ev. Kalan: Principi in praktično delo. Zvečer se vrši v hotelu «Union» brezalkoholna veselica. Protialkoholno gibanje je za naš mali in siromašen narod neizmerne gospodarske, potem pa tudi kulturne važnosti. Veseliti mora vsakega pravega ljudskega prijatelja, da se šte-

vilo abstinentov pri nas sicer počasi, a stalno množi. Dokaz temu je tudi živahno zanimanje za ta kongres.

Pivovarna „Union“ bo naslov delniški družbi, ki jo osnujejo na Kranjskem velike tuje pivovarne. Pivovarna Kosler je že kupljena. Auerjeva že zavazana. Izmed Slovencev se je oglasil kot prvi delničar g. Knez z naskom 20.000 K.

Tridesetletnica prostovoljnega gasilnega društva v Kranju se vrši, kakor smo že poročali, dne 8. avgusta. Kolikor čujemo, bode ta dan sprejel vodnik g. Fran Šperko jubilarne kolajne za 25letno službovanje. Popoldne se bode pa vršila v zvezdi velika ljudska veselica. Več prihodnjic.

Telovadno društvo „Sokol“ v Radovljici vabi na slavnostno razvitje društvenega prapora dne 10. in 11. julija 1909. Spored: 10. julija ob poldevetih zvečer serenada z godbo kumici prapora gospej Jeli dr. Vilfanovi; koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane na vrtu restavracije brata Rudolfa Kunstelja; 11. julija ob poldevetih in desetih sprejem bratskih društev na kolodvoru, zjutrkovalni koncert Slovenske filharmonije na vrtu restavracije br. Kunstelja, ob poldnavnih slovesno razvitje prapora na glavnem trgu, obhod po mestu; ob treh popoldne javna telovadba, nato ljudska veselica, oboje na občinskem travniku za ljudsko šolo. Vstopnina: k vrtneemu koncertu dne 10. julija zvečer: za osebo 60 vin., za rodbino obstoječo iz treh oseb 1 K 20 vin., k zjutrkovalnemu koncertu dne 11. julija popoldne: za osebo 30 vin., za rodbino, obstoječo iz treh oseb 60 vin., k javni telovadbi in k ljudski veselici: za osebo 50 vin., za rodbino, obstoječo iz treh oseb 1 krono. Sokoli v kroju vstopnine prosti.

Slovenska umetniška razstava v Ljubljani. Na polju slovenske umetnosti moramo zopet zaznamenovati pomenljiv korak naprej. Kakor znano, je pustil postaviti g. akademični slikar Rihard Jakopič, v Lattermannovem drevoredu v Ljubljani paviljon, ki bo služil zgolj umetniškim namenom; v njem se ima nastaviti slikarska šola, od časa do časa pa se bodo nastavljal umetniška dela vseh vrst. Paviljon je jako praktično narejen, obseza štiri svetle prostore, kateri se deloma od zgoraj razsvetljujejo. Pred kratkim se je tu slovesno otvorila splošna slovenska umetniška razstava. Razstavljenih je nad 150 predmetov, v prvi vrsti slike (pokrajinske slike, portreti, žanrske slike, svete podobe), potem kiparska dela kakor umetno-obrtniški izdelki (vezenine, risbe, rezbarije iz lesa). Razstava ima impresivistiški značaj in jako ugodno vpliva po svoji dobro premisljeni razvrstitvi; individualnost zastopanih umetnikov je ostro izražena, zato je razstava zanimiva in je upati, da jo bodo pridno posekali vsi pravi prijatelji umetnosti. Svoja dela je razstavilo okrog 30 umetnikov in umetnic, kakor: Berneker, Gaspari, Grohar, Gvate, Jakopič, Jama, Koblica, Peruzzi, Repič, Stonen, Santel, Vavpotič, Zajec, Zmitelj; zastopani pa so tudi drugi nadarjeni umetniki in umetnice. — Za danes opozarjamo občinstvo na razstavo; ob priliki izprigovorimo o posameznih delih in umetnikih kaj več. Razstava bo odprta do konca julija; vstopnina 1 K. — Upamo, da se preskrbi v kratkem tudi katalog razstavljenih del, kar bi občinstvu dobro služilo in mu olajšalo razumevanje slik, kipov i. t. d.

V Ratečih pri Kranjski gori je na Telovo izbruhnil ob 1/4 11. uri ponoči požar pri parni žagi g. Jalena. Na lice mesta so pripele na pomoč sosodne požarne bramborje iz Belepeti, Kranjske gore in Podkorena. Prva je došla domača iz pol ure oddaljene vasi. Združenim gasilcem se je posrečilo omejiti požar na gorečo žago. Sreča je, da so bramborje obvarovale velike zaloge desk in hlodov, ki so bile v neposredni bližini žage. Stavba je popolnoma pogorela, stroj pa ne kaže hudih poškodb. Hitri in vrtini nastop požarnih brambor kaže red in vajo sprotaj omejenih gasilcev. Čast jim! Oddelek domače požarne bramborje je še cel drugi dan imel obile dela pri popravilu. Žaga je delovala komaj 6 mesecev.

„Slavčeva“ petindvajsetletnica se je udeležil v nedeljo tudi pevski zbor „Narodne čistilce“ v Kranju z večjo deputacijo. Nameraval je nastopiti pri koncertu z novim E. Adamčevom mešanima zborom „Zamen pod oknom“, ki je sicer uspel tako krasno; a ker se je vršil koncert na ponedeljek, ko je v Kranju tržni dan, mu zaradi zaposlenih pevk in pevcev tega ni bilo mogoče storiti.

Novice iz Škofje Loke. Jutri se vrši pri nas shod, na katerem govori g. dr. Ivan Tavčar. Če bo vreme lepo, bo shod dobro obiskan, kar so obljubili udeležbo somišljeniki iz obeh delin in okolice. — Občinske volitve, ki bi se imele vršiti ta mesec, so se priležile na 19., 20. in 21. avgusta t. l., in sicer po spornem obema strank.

Učitelj Plesočki v Sori je imenovan učiteljem v Škofji Loki s pogojem, da bo poučeval petje v izobraževalnem društvu. Tableni!

Valec krive priroge je bil obtožen slaboznani delovodja in rajhovec Česny v Mojstrani, ker je v znanem procesu zaradi dogodkov na Kranjskogorskem kolodvoru krivo prišel in prisegel. Mož se je pred očni oblastijo in oredništva pripravil na beg, pa videti ni hotel tega mišle, menda ker nemški faletje iz rajha uživajo pri nas posebne privilegije. Tako se mu je lahko beg po-

Podružnica sloj. trgov. društva „Merkur“ v Kranju ima svoj ustanovni občni shod na dan 25. julija t. l. v notranjih prostorih gostilne Marije Mayrjeve; začetek ob 2. uri popoldan s sledečim isporodom: 1. Nagovor predsednika pripravljalnega odbora. 2. Čitanje pravil. 3. Sprejemanje članov. 4. Volitev odbora. 5. O nameni sloj. trgov. organizacije in delokroga društva „Merkur“, govori g. dr. Fran Windischer. 6. O poglavitnih postavnih določilih za detajlne trgovce, govori g. dr. Rudolf Marn. 7. Slučajnosti. Ob 5. uri popoldne na vrtu veselica s sodelovanjem slavnega pevskega zbora društva „Merkur“ iz Ljubljane, z godbo, šaljivo pošto, s srečolovom. K obilni vdeležbi najvjučnejše vabi pripravljalni odbor.

Edin „starenomški“ napis se blešči še nad davčnim uradom v Kranjski gori: K. k. Steueramts-Kanzelley. Sodisce je svojega odstranilo, a dvojezičnega ne napravi, tako da morajo stranke kar uganiti ali tipati, kje je zemljiška knjiga, kje pisarna in kje razprave. Malo več ozira bi pričakovali od sodišča in davkarje. sretil in smeje se onkraj avstrijske meje avstrijski justici. Ne smejejo se pa ogoljufani trgovci in delavci, pri katerih je zapustil ogromne svote dolgov. Ako se dostavimo, da je bil Česny v posebni zaščiti pri nemškem konzulatu v Trstu, je slika popolna.

Iz Selc nam pišejo: Županom je zopet izvoljen g. Fran Šmid iz Selc. Do zadnjega časa je vžival zaupanje vseh občanov, pri zadnjih volitvah pa je igral vlogo, ki se ni skladala z njegovim prejšnjim življenjem. Kmečka stranka je po grajevalni počasnosti vložila ugovor zoper volitve prepozno.

Občni zbor zveze slovenskih zadrug se je izvršil ob jako obilni udeležbi zadnje sredo. Daljše poročilo prinesemo v eni prihodnjih števil. Za danes samo omenimo, da šteje 152 članic, katere so imele skupnega prometa 1. 1908. nekaj nad 250 milijonov kron. Zvezin promet je znašal v upravnem letu 18.261.762,88 K; dobička izkazuje 2684,01 K. — Kot zastopnik produktivnih kmetijskih zadrug in rajfajzenskih posojilnic je bil izvoljen v odbor g. Josip Lapajne, učitelj i. t. d. iz Cerklja, ker je izstopil g. Jos. Jenko. Večje denarne zavode pa zastopa gospod Lovro Sušnik, posestnik i. t. d. iz Škofje Loke.

Prijatelji lova, pozor! Dne 7. julija ob 10. dopoldne se odda v najem za dobo petih let lovišče v Šmartnem pod Šmarno goro.

Živilorojska zadruga v Selcih je dobila od poljedelskega ministrstva 3000 K podpore.

Učiteljske vesti. Voditeljsko mesto v stalno nameščenje na enorazrednici na Dobravi pri Kropi (okraj Radovljica) do 15. julija t. l. — Občelo učiteljico Jerico Bizjak v Boh. Srednji vasi nadomešča učiteljica Helena Kačič.

K potovanju čeških pevcev po slovenski zemlji se poroča: Prvi pozdravi iz topičev češki gostom so gromeli v hlovljah na Zihpoljah in Hrnpergu. Po vrhah so plapolale slovenske zastave. Slovesno so bili sprejeti: Čehi na postaji v Svetni vasi, kjer jih je pozdravil znani koroški rodoljub g. Matej Prosekar s Plešivca s sledečim nagovorom: „Predragi bratje in sestre s severa! Ko hite v središče cele Slove je, v našo belo Ljubljano, dovolite nam, da vas že tu na starodavnih slovenskih tleh najsrčnejše pozdravimo! Topič, ki so vam doneli na uho od Celovca do, in slovenske zastave, ki so vam vbrale naproti, vam pričajo, da se živ. v Korotanu Slovenec in da se veseli, ko more na svojih tleh tik ob Dravi pozdraviti vas, dične zastopnike mogočnega bratskega naroda češkega. Iz dna duše kličemo vam vsem mi vsi: Zvehi Čehi! Na zdar! Njegova hčerka Albinica pa jim je izročila lep šopek cvetlič z besedami: „V imenu slovenskih koroških deklet vam podajam šopek z domače grede ter vam kličem krepek: Na zdar! Burri živio-klici so zadoneli v pozdrav češkim bratom, ki so odgovarjali s krepek: „Na zdar! Največ koroških Slovencev je vstopilo na tej postaji. V St. Janzu je bilo vse v zastavah. Na Bistrici, v Podgorju in Področici je ljudstvo živahno pozdravljalo vlak. — Na Kranjskem so bili češki in koroški pevci dobro sprejeti na Jesenicah, zelo slovesno v Radovljici, kjer je češki gostem izročila gđ. Minka Pretnarjeva krasen šopek z napisom: „Mestna občina Radovljica“, v Podnartu je čakalo češke goste nebroj ljudstva iz Kroke in bližnjih krajev. Nastopila je celo godba, v Kranju je pozdravljalo z robci kak h deset slučajno na kolodvoru bivajočih potnikov, v Medvodah je pripeljal g. učitelj Kiferle šolsko mladino v praznični obleki, ki je zapela „Hej Slovani!“, sam pa je v iskrenih besedah pozdravljaj mmo se vozeče slovenske brate. Odzdravljaj mu je drž. poslanec V. Klofač. V Vižmarjih so tudi mabai z robci. Kar najprisrčnejši pa je bil sprejem v Ljubljani, kjer je margolelo več tisoč glav občinstva.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Kranjski gori nabi na občni zbor in zabavo, ki se vrši v nedeljo dne 4. mal. srpana popoldne v salonih hotela „Razor“ v Kranjski gori. Občni zbor ob pol 4. uri popoldne. Po občem zboru: Petje kranjskogorskega moškega zbora, šaljivi prizori in nastopi, srečolov. Začetek plesa ob 7. uri v novem salonu. Zvečer z. ganje kresa in umetni ogenj. Vstopnina na zabavo prosta, na ples za gospode 1 K za večer.

Hrvatje na Bledu. Pevsko delavsko društvo „Sloboda“ je pohitelo v torek (praznik) po „Slavčevi“ slavnosti na naš divni Bled, kjer so bili po ondodnem zastopstvu nad vse ljubeznivo sprejeti, ter niso mogli prehvaliti krasote bisera slikovite Gorenjske. V prijetni zabavi in krasnem petju „Sloboda“ je kaj hitro potekel kratko odmerjeni čas. Predsednik „Slobode“ gosp. Kornitzer se je opetovano prisrčno zahvaljeval na pravem bratskem sprejemu. V imenu „Slavca“ je spremljal vrlo „Slobodo“ podporni član gosp. Pristou, črkoslikar v Ljubljani.

„Slavčeva“ petindvajsetletnica. V ponedeljek je povabila ljubljanska občina „Slavca“ in njegove goste k zajutрку na vrtu hotela „Tivoli“. Goste je pozdravil podžupan dr. Tavčar, v imenu Čehov se je zahvalil za prijazni sprejem dr. Karla Motelj in v imenu Hrvatov Milan Kresić. V imenu ljubljanskega meščanstva je napil slovanskim gostom občinski svetnik Turk in za koroške Slovence je izgovoril dr. Hudelist iz Velikoveca. Nato se je oglasil k besedi župan Ivan Hribar, se iskreno zahvalil vsem gostom ter jim želel, naj odnesejo s seboj iz Ljubljane najlepše spomine. „Vinohradsky Hlahol“ je v ponedeljek tudi obiskal grob narodnih zrtvev Adamića in Lundra in položil nanj krasen venec. Na slavnostnem zborovanju v veliki dvorani „Narodnega Doma“ je pozdravil vse zborovalce predsednik „Slavca“ g. Dražil. Krona cele slavnosti je pa bila ustanovitev „Zveze slovanskih pevskih društev“, v katere častno predsedstvo so bili imenovani: dr. Karol Motejl, Milan Kresić, dr. Vlad. Ravnihar, šol. svet. Adamek, prof. Kliment in prof. Foerster. Ko je pozdravil predsednik „Slavca“ še vse odposlance in navzočega prof. Gerbića, je izgovoril slavnostni govor g. Anton Trstenjak.

Drobne novice. Deželni odbor je imenoval kot zastopnika v zdravstvenookrožni zastop na Bledu g. V. Smida, posestnika in občinskega svetovalca v Ribnem. — Podrl se je dne 30. junija leseni most, ki veže mesto Kranj s Hujami. V smrtni nevarnosti sta bili dve ženski, nahajajoči se v trenutku katastrofe na mostu; ena izmed njih je dobila neznatne poškodbe, a se je hitro in srečno izkopala iz razvalin. Sedaj vzdržuje zvezo Koroška s Hujami še Čebelčkov most, ki čepi globoko v strugi Kokre na velikanski skali. — Obesila se je na Jesenicah Bremčeva služkinja 16 letna Barbara Azba iz Soče na Koroškem. — Izhajati prenehata kamniski „Naš List“ in „Notranjec“ in se bo namesto teh začel izdajati nov tednik „Slovenski Dom“. — Okr sodišče v Kranjski gori je obsodilo nekoga delavca zaradi tega, ker je nekemu rekel, da je „socialist“. Doslej smo mislili, da je kaj takega mogoče samo na Pruskem.

Opozorjemo na današnji oglas Kolinske tovarne za kavine primese. o katerih podajamo naslednje poročilo, da seznanimo slovensko javnost s tem slovanskim podjetjem. Kolinsko tovarno za kavine primese je poklical v življenje arhitekt Č. Krička, ki je že leta 1894 izdelal vse priprave za ustanovitev te tovarne, kakor tudi za zgradbo sušilnic za cikorijske korenine. Leta 1895. je bila dograjena nova tovarna v Kolinu in sušilnica v Rečianih in istega leta se je že pričelo z izdelovanjem in razpečevanjem Kolinske cikorijske. Mlado podjetje se je moralo v početku svojega obstanka boriti z raznimi težkočami, kajti tudi na Češkem je še pri večini konzumentov vladalo napakno mnenje, da slovanski izdelek po svoji kakovosti ne more dosegati nemških izdelkov. Vztrajnosti ustanoviteljev pa se je vendar posrečilo polagoma pospešiti razvoj podjetja in pridobiti stalen krog odjemalcev za slovanski izdelek. Zanimanje za to podjetje se je nepričakovano pomnožilo, ko se je leta 1898. pretvorilo v delniško družbo češkomoravskega trgovstva s temeljno glavnico 600.000 kron. Rapidno se množeci promet je primoral družbo, da je ustanovila podružnično tovarno v Prostějovu na Moravskem, v kateri namen je bila izdana nova emisija delnic v znesku 400.000 K. Obe tovarni se nahajata danes v najživahnejšem obratu in nemški konkurenci je bil z dosedanjimi imenitnimi uspehi tega podjetja zadan občuten udarec. Letos je napravila družba v svojem razvoju pomemben korak naprej s tem, da je od g. Ivana Jelačina kupila trdiko in varstvene znamke „Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani“ ter se tako približala narodnemu trgovstvu na slovanskem jugu. Delniška glavnica je bila za prve za potrebe zopet zvišana za 200.000 K, katere delnice so bile določene v nakup slovanskim, hrvatskim in srbskim trgovcem. V Ljubljani seveda družba še v tekočem letu popolnoma novo, po najmodernejšem načinu urejeno tovarno, tako da postane Kolinska tovarna za kavine primese podjetje vsega slovanskega trgovstva in tudi v naših krajih doseže ono stopnjo v tej industriji, ki jo zavzema dosedaj nemška konkurenca. Podjetju, ki prinese v Ljubljano novega gospodarskega napredka, želimo na slovanskem jugu najboljšega uspeha ter njega izdelke vsem slovanskim rodbinam najtopleje priporočamo.

Franjo Omersa v Kranju prodaja dobro in po cen. železno in spe. cerijsko blago, vilite kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, trav, nato, detelje, lucerne in domače.

Pismo iz Ljubljane.

2. julija.

Gospod urednik! Dovolite mi, da se po dolgem odmoru tudi jaz zglašim pri Vas. Saj veste, da smo pri nas v Ljubljani že od 18. septembra p. l. naprej postali zelo glasni. Vsako nedeljo se glasimo na shodih, narodnih veseljah in nič čuda ni, če je glas nas prodir celotno tjakaj v deveto deveto deželo. Še dalje v slovanske dežele pa so segli zadnji glasovi o «Slavčevi» 25 letnici. Doslej je bil «Slavec» le na glasu kot «delavsko pevsko društvo», ki ima ravno zato, ker je delavsko, biti lepo pohlevno in ponižno v senci svetlega solca naših visjih. Iz temne daljave 25 let čujem zamokli odmev prvih nežno-slabotnih glasov današnjega virtouza «Slavca». V ljubljanski čitalnici se je tedaj šopirila abotna gospoda slovenskih «aristokratov». Kazen za ta naroden greh ni zaostala. Kar je čutilo zares narodno-slovenskega, se je odcepilo iz mrtve celote in iskalo svojemu stanu primerne zaveščice. In tako kot so boljši elementi položili temeljni kamen današnji «Glasbeni Matici», si je tudi tedaj že zaničevani delayec, mali obrtnik, mali uradnik i. t. d. sam iz svoje moči izklesal kamen kot prvotni temelj svojem današnjemu čestitemu obstoju. Ustanovili so si nekako «delavsko izobraževalno društvo» na mednarodni podlagi. Tu je bil prvi začetek, ko se je smel tudi slovenski delavec v slovenski pesmi dvigniti svojega srca glas. Ali on ni maral živeti od milosti svojega tlačitelja. Še v tistem letu se je bil osvobodil nemškega jarma, postal je samostojen pod slovensko zastavo «delavskega pevskega društva imenom «Slavec». In postal je v narodno-kulturnem oziru res «Slavec» s krepkim, izurjenim glasom v pesmi slovenski. — Ne bojte se, ne bom Vam pravil o razvoju njegovega delovanja in ne o sporedu njegove 25 letnice. Vse to Vam je že znano! Tudi Vam je že znano, kako je naša vlada z crežniškimi bajoneti skrbela za sprejem slovanskih gostov, a klerikalni «Slovenec» pa s pozivom, naj se zastave ne razobesijo v čast Slovanom. A ta glas naj gre resnici in pravici na ljubo po širni slovenski domovini: Pošteni slovenski klerikalci so se sramovali podetja svojih kolovodij v Ljubljani, s svojo mnogobrojno udeležbo pri slavnostih so javno demonstrirali proti nečuvnemu terorizmu klerikalnih veljakov. Le ti so na to vprizorili skrajni terorizem, in so svoje ljudi prisilili, da so že razobešene zastave zopet morali poskriti. In tak slučaj v gostilni pri «fajmčstru» je naravnost vnebovpijoč. Liberalna omizja te gostilne so bila s tem činom primorana, da se ogibljejo te gostilne. In pogledite, v kako luč so klerikalci pripravili svojega lastnega otroka: hotel «Union»! V zmislu poziva «Slovenčevega» bi «Union» ne smel razobesiti slovenske trobojnice. A v «Unionu» se je vršila slavnost, radi katere je «Slovenec» prepovedal udeležbo in razobešenje zastav. Glas gre po deželi, da se je — kar je umevno — «Union» že radi discipline od svojih gospodarjev sprva branil razobesiti zastavo, a da se mu je potem odločno reklo: ali, ali! To se pravi, če se ne razobesi slovenska zastava, izostati mora že naročeno slanje v tem hotelu. In glejte, to je pomagalo! Zaradi ljubega dobička je «Union» pokazal «Slovencu» — fige, zaradi dobička so se gospodje naposled sami sebe udarili po — zobeh. Slovenci! Ne hudujmo se ne nad «Slovencem» in ne nad «Unionom». Bodimo jima hvaležni! Zakaj v trenutku, ko je «Slovenec» javno pozval svoje somišljenike na bojkot proti slovanskim gostom, je s tem tudi javno priznal, da je prenehal biti pravo glasilo slovenske ljudske stranke, marveč da je postal oficijelni organ nemško-klerikalne zveze. In v trenutku, ko je zaplopolala raz ponosni «Union» slovenska zastava in so se pravi slovenski klerikalci demonstrativno udeležili slovanskega slavlja, je s tem zavihralo za nas veselo znamenje, da je v klerikalni stranki počila dosedanja trdna vez discipline, ki sicer polagoma, a tem izvestnejše ruši temelje stranke, katere posamezne parcele so za naš denar ravno tako naprodaj, kakor je «Union» radi dobička se uprl «Slovencu» ter na ljubo slovenskim liberalcem razobesil slovensko zastavo. In to je najveselejši glas, ki ga pošilja do Vas: Kdo?

† Štirideset ljudi po nedolžnem v preiskovalnem zaporu. Kasacijsko sodišče je potrdilo obsodbo cigana Sofronija, na devet let težke ječe; Sofroni je zagrešil obrekovanje, na podlagi katerega so zaprli štirideset oseb zaradi obdolžitve umora, uboja in ropa, ki so jih izpustili šele po dolgem preiskovalnem zaporu na svobodo. Da so obdolžitve izgledale verjetnejše, je cigan izpovedal, da je tudi sam se udeležil vseh teh zločinov. Izkazalo pa se je, da je cigan v času tistih dozdavnih zločinov tičal vsled tatvine v zaporu in s tem so padle tudi obdolžitve njegove v vodo. Sofroni je priznal, da ga je k obrekovanju nagovoril orožniški stražmojster Stasz, ki bi se bil rad proslavil z odkritjem neznanih zločincev; za nagrado mu je obljubil bogato plačilo in pa pomoč pri pobegu. Proti brezvestnemu orožniku so uvedli preiskavo.

† Hude skrbi. V berlinskem listu beremo sledečo povest: Kadar gre avstrijski prestolonaslednik na lov in ga spremlja do kolodvora soproga

njegova, ki je le kneginja, sledi pozlačenemu dvornemu vozu drug voz, ki nima pozlačenega kolesja. Kajti prestolonaslednikova žena se ob povratku s kolodvora ne sme peljati v pozlačeni dvorni kočiji; te časti je deležna le v spremstvu svojega moža. To težavo so v zadnjem času rešili na ta način, da se peljeta prestolonaslednik in kneginja v avtomobilu, ki nima pozlačenih koles... Zares težke so vladarske skrbi!

† Noblesa, da je kaj. Ob cesarskem slavlju je uradajoči policijski uradnik ustavil avtomobil kneza Egona Fürstenberga, ki je zapustil določeno vozno vrsto. Komaj pa je uradnik obrnil avtomobilu hrbet, je sofer na knezovo povelje zavil v stran in pri tem povozil policijskega uradnika. Ta je tožil kneza pri deželni sodnji za odškodnino, ki mu je bila tudi priznana. Knez se je pritožil na drugo instanco, ki je tožitelja zavrnila. Državno sodišče pa je odločbo druge instance razveljavilo, češ, da se je knez očitno pregrešil proti policijskim določbam, ko je proti izrecnemu opominu uradnika zapustil vozno vrsto in da je zavezan za vso škodo. — Lekcije v noblesi mora torej tem vitežom dati zadnja instanca.

† Silna vročina v Njujorku. Vročina v Njujorku raste od dne do dne. Ljudje sede zvečer raje v temi, kot da bi prižgali luč, ki temperaturo se zvišuje. Škodo plinarn v zadnjih štirih večerih cenijo nad 1,250.000 kron. Tudi s cestno železnico se nihče ne vozi, ker je zlasti mnogo ljudi obolelo za solnčarico na strešnih sedežih tramvajskih voz; sijajno pa cvete kupčija sladoledarjev. — Dozdaj je neznosna vročina pobrala dvajset žrtev; na stotine ljudi pa je obolelo za solnčarico, da so bolnice vse prenapolnjene. — Najhujša vročina vlada v državi Arizona, kjer presega 43 stopinj. Na tisoče kmetov je opustilo poljsko delo.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu juniju 1909 je 275 strank vložilo 99.625 K 66 vin. 299 strank je dvignilo 105.216 K 95 vin. 7 strankam se je izplačalo posojil 25.921 K 66 vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitalizovanih vlož. obr. 4.462.573 K 57 vin. Stanje hipotečnih posojil 2.886.921 K 48 vin. Stanje občinskih posojil 489.115 K 25 vin. Denarni promet 332.842 K 64 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1909 je 332 strank vložilo 96.928 K 75 vin. 283 strank vzdignilo 66.963 K 75 vin. 36 strankam se je izplačalo posojil 79.420 K. Denarni promet 625.006 K 25 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu juniju 1909 je 214 strank vložilo 46.962 K 99 vin. 153 strank vzdignilo 46.447 K 68 vin. 4 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 4500 K. Stanje hranilnih vlog 1.760.068 K 65 v. Stanje hipotečnih posojil 1.271.669 K 99 vin. Denarni promet 188.374 K 24 vin.

Listnica uredništva.

Na mnoga vprašanja, zakaj nismo zadnjič — in kakor vidno tudi danes ne — prinesli kritike o koncertu na korist «Učiteljskemu konviktu v Ljubljani», povemo odkrito, da nas je naprošeni kritik že drugič «potegnil». Pa brez zamere!

Darila.

Upravištvo našega lista je prejelo: Za družbo sv. Cirila in Metoda je darovala velsela ponočna družba v narodni kavarni v Kranju K 3.—.

Loterijska srečka dne 26. junija t. l.

Gradec 28 19 59 88 34

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Mesto domačega učitelja ali tajnika

prevzame dobro izvežban visokošolec za del ali pa tudi čez cele počitnice.

Punudbe „Zanesljiva moč“ na upravištvo „Gorenjca“ do 1. avgusta 1909. 163 5—2

Preklic.

Obžalujem, da sem se o gosp. Dularju neprimerno izrazil.

A. Ravhekar.

180

Priložnostni nakup za gospodinj in neveste

600 tucatov zarobljenih rjuh brez šiva

150 cm širokih, 225 cm dolgih, zajamčeno platnenih, se odda radi nadprodukcije v la kakovosti po 2.80 K komad. Najmanj se oddaja 6 komadov. Dalje ponujam 4000 metrov platnenih ostankov za najfinejšo telesno in posteljno perilo. Dolžina ostankov 10 do 20 metrov po 50 vin. Najmanj se oddaja 25 metrov. Najfinejšo čisto platneno damast-brisačo.

50/100 cm 55/110 cm 58/125 cm

K 6.50 10.— 13.— za tucat. Čisto platnene brisače za posodo od K 4.— do 6.— za tucat. Vse v solidni kakovosti razpošilja privatnikom po povzetju ter vzame neugajajoče rade volje nazaj ter povrne denar tkalnica za platno H. WILLIG, Kronov ob Met. Češko. 175

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca v latni hiši Dunajska cesta.) Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo !!
:: že nad 15 milijonov kron. ::

Rezervni zaklad čez 300.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26—18

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na miredvorn, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 76 52-12

valjični zastori (Rollbalken).

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-24

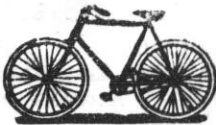
Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Gnojilo za ajdo

(Superphosphat)

prodaja po nizki ceni trgovina

„Merkur“ P. Majdič, Kranj

Sladoled

več vrst se od sedaj naprej dobi v
slaščičarni 152-2

Marije Klander v Kranju.

Tudi vsa druga slaščičarska peciva se
dobi vsak dan sveža in naravna.
Zunanja naročila se solidno in točno izvrši.

Mastin

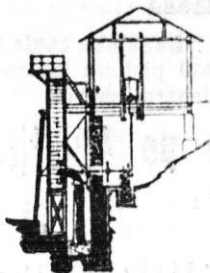
doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje
na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo
o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-12

Lekarnar Tróczy, Ljubljana.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-14
89

tovarna za stroje, železo in
kovinolična priporoča kot
posebnost žage in vse
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine posebno za
žagine naprave zvezane ne-
posredno z vrtilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.

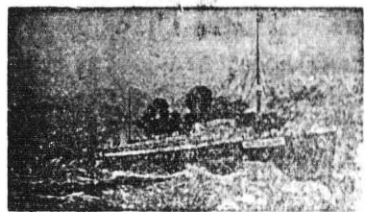
Večkrat premirano!

Glinaste peči 138 52 7

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 12 52-44

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki **La Provence**, **La
Savoie**, **La Lorraine** in **La Touraine** iz
Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila
daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

„Prešernova klet“ v Kranju je cel dan odprta.

Od 19. junija naprej se toči istotam 167-3

pivo iz leške pivovarne.

Tvrška R. & E. Rooss nasl. v Kranju sprejema
tudi naročila na debelo za to pivo.

Kavarna „Prešern“

v Ljubljani

se vsem Gorenjcem
uljudno priporoča.

Fig. Agnola

Ljubljana 164
52-3

Dunajska cesta štev. 13
poleg „Figovca“

priporoča svojo bogato zalogo

stekla, porcelana, zrcal, svetilk,
okvirov, šip i. t. d. Prevzema vsa
v steklarsko obrt spadajoča dela
po najnižjih cenah.

Prevzema vsa stavbiška in umetna
steklarska dela. ::

Proračuni na zahtevo zastoj.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Naboljše kosmetično

Zobočistilno
sr edstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-10
Dobi se
v
Lekarni
Šavlik

Od c. kr. namestništva oblastveno
dovoljeni urad za revizijo in reklama-
cijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna
za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh to-
vornih listin proti 30% deležu najdenih
diferenc.

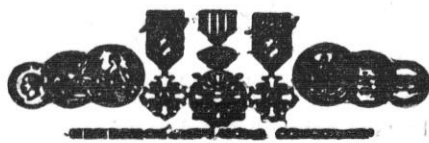
Doposljite nam torej takoj franko
vaše tovarne listine letošnjega leta in v
treh dneh dobite poročilo o rezultatu
revizije. 14 52-35

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-21

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::

Dobiva se povsod.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 78 52-27

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Največja tovarniška zaloga slamniov

za dame prazni od K 1.— naprej
„ „ lišpani „ „ 3.— „
„ gospode „ „ —80 „
„ deklice „ „ —60 „
„ dečke „ „ —40 „

Prepričajte se o znatno nizkih cenah!

Za gospode vedno v veliki iz-
beri od najcenejše do najfi-
nejše izbere. 127 13-13

Cene brez konkurence! Postrežba znano solidna!

Na debelo in drobno pri

Anton. Adamiču

KRANJ, Glavni trg

modna, galanterijska in no-
rimberška trgovina.

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

Zarezane strešnike (prve vrste)

(za privezati in pribiti na late, torej popolnoma varno proti nevihti)

zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče za tlakauje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. :: Ljubljana

Na zahtevo pošljem takoj cenike in prospekte brezplačno.

Zobozdravniški Zobotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju

1 52-43

je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

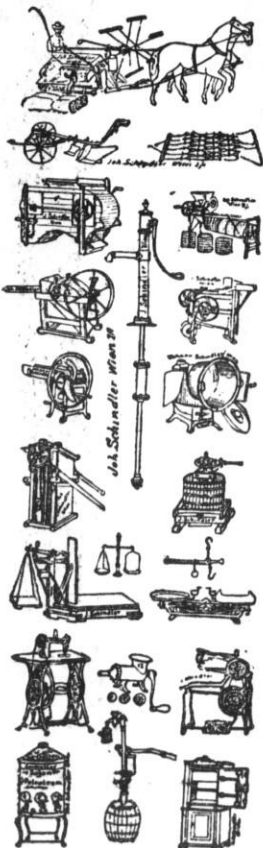
Ljubljana, Miklošičeva ulica 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-44

Ivan Schindler, Dunaj

III./1. pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe, kot:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice za trnje, poljska orodja, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah: ravnotako vse priprave za kletarstvo, sesalke za vino, medene pipe gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, priprave za točenje piva, skrinje za led, priprave za izdelovanje sodavode in penecih se vin, stroje za sladole, mline za kavo, diavo i. t. d., stroje za delanje klobas, tehtnice na drog, namizne tehtnice, stebrae tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živine, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, stroje in orodja za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke. Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. Prekupecem in agentom posebne prednosti!

Piše naj se naravnost:

94 20-10

Ivan Schindler, Dunaj III./1. Erdbergstrasse 12.

Preklic.

Kar sem včeraj (30. junija) govoril čez g. Mici Lombar, prekličem.

176

Valentin Eržen.

Proda se takoj poceni
lepa, mlada lovska psica.

Več se izve pri upravnistvu „Gorenjca“.

Krasno posestvo

je naprodaj na slovenskem Koroškem, 64 johov arondirane zemlje, doraščen les smrek in borovcev, 10 glav goveje živine, en konj in 8 prašičev, redi se pa lahko 18 glav goveje živine in 2 konja. Samo 15 minut od železniške postaje. Voda je v hlevu. Posestvo se tudi zamenja z enim tukajšnjim posestvom.

Več se izve v upravnistvu „Gorenjca“.

Slovinci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA

Zaloga vsakovrstnega
• lesenega, železnega •
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

Josip Pogačnik

krojaški mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in lovskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranim kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik.

86 52-17

5 52-45

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznana izborna blago.

**Jutri, v nedeljo na planinsko veselico,
vsi planinci, v planinski obleki!**

Mestna hranilnica v Kranju

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje)
nad **212.500 kron.**

Koncem leta 1908: Stanje hranilnih
vlog 4.622.000 kron, posojil na
zemljišča 2.890.000 kron ter po-
sojil občinam 413.600 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne,
ob smanjih in tržnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

42 26—T5

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti
pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne
da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem
in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res
varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Kolinska tovarna za kavine primesi v Ljubljani

priporoča slovenskim rodbinam

„Kolinsko“, „Zvezdno“ in
„Ciril - Metodovo“ cikorijo.